

Opracowanie Krajowego Punktu Kontaktowego Programów Badawczych UE

FINANSOWANIE PROJEKTÓW W 6. PROGRAMIE RAMOWYM UE

Autorki:

Halina Kocek i Barbara Trammer

Szanowni Państwo,

Poniższe opracowanie powstało z myślą o przybliżeniu szerokiemu kręgowi zainteresowanych zasad finansowania projektów w 6.Programie Ramowym UE. W opracowaniu wykorzystano informacje zawarte w dokumentach opublikowanych przez Komisję Europejską: Model Contract, Financial Guidelines, Negotiation guidance notes for coordinators of... oraz doświadczenia autorek odnośnie zasad finansowania projektów w 5.Programie Ramowym.

Opracowanie jest poradnikiem, który powinien ułatwić potencjalnym wykonawcom zapoznanie się z ogólnymi zasadami dotyczącymi przygotowania i rozliczania projektów w 6.PR. Należy jednak podkreślić, że bezwzględną podstawą dla prawidłowego opracowywania wniosków projektowych i realizacji projektów są tylko i wyłącznie aktualne dokumenty opublikowane przez Komisję Europejską i tak:

- Obowiązujące wymagania Komisji Europejskiej, dotyczące prawidłowego przygotowania wniosków projektowych, zawarte są w zestawie dokumentów publikowanych przez Komisję Europejską dla każdego ogłoszonego konkursu, dostępne na stronie [www http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm](http://fp6.cordis.lu/fp6/calls.cfm)
- Obowiązujące wymagania Komisji Europejskiej dla realizacji konkretnego projektu zawarte są w Kontrakcie podpisanym przez wykonawcę z Komisją

Poradnik będzie uzupełniany i aktualizowany w miarę ukazywania się publikacji KE dotyczących zmian w finansowaniu projektów i zdobywania nowych doświadczeń podczas ich realizacji.

Życzymy Państwu wielu sukcesów w realizacji projektów 6.Programu Ramowego.

Halina Kocek i Barbara Trammer

FINANSOWANIE PROJEKTÓW W 6. PROGRAMIE RAMOWYM UE

SPIS TREŚCI:

1. FORMY FINANSOWANIA PRZEZ KE W 6.PR	6
1.1 GŁÓWNE ZASADY FINANSOWANIA	6
1.2 REFUNDACJA PONIESIONYCH KOSZTÓW	6
1.2.1 Grant do budżetu	7
1.2.2 Grant na integrację	7
1.3 OKREŚLONA KWOTA (LUB RYCZAŁT)	7
2. WYTYCZNE DLA OKREŚLANIA KOSZTÓW DOPUSZCZALNYCH REFUNDOWANYCH PRZEZ KE	8
2.1 KOSZTY DOPUSZCZALNE	8
2.2 WYJAŚNIENIA WARUNKÓW DOPUSZCZALNOŚCI KOSZTÓW	9
2.3 KOSZTY NIEDOPUSZCZALNE	11
2.4 MODELE ROZLICZANIA KOSZTÓW	11
2.5 KOSZTY BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE	13
2.6 RODZAJE DZIAŁAŃ FINANSOWANYCH PRZEZ KE	14
2.7 ZASADY DOFINANSOWANIA RÓŻNYCH TYPÓW PROJEKTÓW	15
3. ZASADY KALKULACJI DOFINANSOWANIA KE	17
3.1 DOFINANSOWANIE W FORMIE GRANTU DO BUDŻETU	17
3.1.1 Maksymalne dofinansowanie kosztów dopuszczalnych przez KE	17
3.1.2 Wpływy na rzecz projektu	18
3.1.3 Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju	20
3.1.4 Przykłady kalkulacji dofinansowania w formie grantu do budżetu	21
3.2 DOFINANSOWANIE W FORMIE GRANTU NA INTEGRACJĘ	24
3.2.1 Przykłady kalkulacji dofinansowania w formie grantu na integrację	25
3.3 DOFINANSOWANIE W FORMIE RYCZAŁTU	28
4. ZASADY SPRAWOZDAWCZOŚCI	28
4.1 RAPORTY	28
4.2 RAPORT FINANSOWY	29
4.3 SZCZEGÓLNE ZASADY DOT. PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH I SIECI DOSKONAŁOŚCI	30
4.4 KURS PRZELICZANIA WALUTY	31
4.5 RAPORT AUDYTORA	31
5. PŁATNOŚCI	32
5.1 PRZYKŁADY REALIZACJI PŁATNOŚCI PRZEZ KE	33
5.2 ODSETKI OD KWOT ZALICZEK WYPŁACANYCH PRZEZ KE	35
5.3 OPÓŹNIENIA W PŁATNOŚCIACH Z KE	35
6. KONTROLA	36
6.1 KONTROLA PRZED PODPISANIEM KONTRAKTU	36
6.1.1 Pojęcie niewystarczającego zakresu odpowiedzialności finansowej wykonawców	37
6.2 AUDYT	37
6.3 DOKUMENTACJA PROJEKTÓW R&D WYMAGANA PODCZAS AUDYTU KE W 5.PR	38
7. WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ FINANSOWA	40
8. PRZYKŁADY POTENCJALNYCH KOSZTÓW DOPUSZCZALNYCH	43
8.1 KOSZTY PERSONELU	43
8.2 SPRZĘT TRWAŁEGO UŻYTKU	44
8.3 KOSZTY PODRÓŻY I DIETY	46
8.4 PODWYKONAWSTWO	47
8.5 MATERIAŁY	48
9. ŚRODKI KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH WSPOMAGAJĄCE UDZIAŁ POLSKICH WYKONAWCÓW W 6. PR UE	48
10. UŁATWIENIA PODATKOWE DLA ŚRODKÓW BEZZWROTNEJ POMOCY ZAGRANICZNEJ	49
10.1 ZWROT NALICZONEGO PODATKU VAT	50
10.2 ZASTOSOWANIE STAWKI 0% VAT NA USŁUGI	51
10.3 CŁO	52
10.4 PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB PRAWNYCH	52
10.5 PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH	52

6. Program Ramowy Badań i Rozwoju Technicznego (6.PR) Unii Europejskiej jest kontynuacją serii działań prowadzonych przez KE w ciągu ostatnich 30 lat, wspomagających rozwój środowiska naukowego i badawczego Unii Europejskiej. Głównymi celami 6.PR jest taki rozwój gospodarki europejskiej, aby w 2010 roku była ona najbardziej konkurencyjną, opartą na wiedzy, gospodarką na świecie oraz stworzenie Europejskiej Przestrzeni Badawczej.

Polscy wykonawcy, analogicznie jak w 5.PR, mają możliwość włączenia się w realizację projektów badawczo-rozwojowych oraz udziału w różnego rodzaju formach aktywności, finansowanych przez KE na takich samych zasadach, jak zespoły pochodzące z państw Unii Europejskiej.

W ramach 6.PR istnieje możliwość udziału w następujących typach projektów:

1. Projekty Zintegrowane (Integrated Projects)

Duże projekty realizowane przez wielu partnerów, ukierunkowane na badania. Głównym ich celem jest osiągnięcie wiedzy o nowych produktach, procesach oraz usługach, służącej wzmocnieniu konkurencyjności UE lub pomocy w rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych. Plan pracy powinien obejmować działania w zakresie: badań, rozwoju technicznego, rozpowszechniania wiedzy celem promowania innowacji i transferu technologii, jak i szkolenia badaczy i kadry przemysłowej, zwłaszcza z małych i średnich firm.

2. Sieci Doskonałości (Networks of Excellence)

Projekty realizowane przez wielu partnerów, których celem jest wzmocnienie europejskiej przestrzeni badawczej poprzez zapobieganie fragmentacji badań. Projekty ukierunkowane są na tworzenie rozwijającej się i trwałej integracji działań naukowych w sieci partnerów z równoczesnym rozwojem wiedzy w określonej dziedzinie. Członkowie sieci (szkoły wyższe, centra badawcze, przedsiębiorstwa) opracują i będą realizować program działań dla tworzenia wspólnej polityki i programu badań, wspólnego rozwoju i zarządzania infrastrukturą, wymiany naukowej i szkoleń.

3. Artykuł 169

Projekty wymagają współpracy na poziomie władz państwowych. Skierowane są na integrację narodowych i regionalnych programów dotyczących określonego tematu poprzez wspólne wprowadzanie ich w życie. Celem projektów jest wypracowanie mechanizmów umożliwiających koordynację narodowych programów badawczych oraz systemu zarządzania nimi.

4. Projekty Badawczo-Rozwojowe (Specific Targeted Research Projects)

Projekty badawcze, demonstracyjne, innowacyjne, w których bierze udział wielu partnerów. Mają one na celu: uzyskanie nowej wiedzy koniecznej do ulepszenia istniejących lub wytworzenia nowych produktów, technologii lub usług; wykazanie użyteczności nowych technologii oferujących potencjalną korzyść ekonomiczną, lecz będących jeszcze na etapie uniemożliwiający komercjalizację; testowanie i rozpowszechnianie nowych innowacyjnych koncepcji i metod na poziomie europejskim.

5. Działania Koordynujące (Coordination Actions)

Celem projektów jest promocja i wspieranie sieci współpracy oraz koordynowanie działalności badawczej i innowacyjnej. Zakres ich obejmuje definiowanie, organizowanie i zarządzanie wspólnymi lub łączonymi inicjatywami, jak również organizację spotkań, prowadzenie studiów, wymianę personelu, wymianę i rozpowszechnianie dobrych praktyk, tworzenie wspólnych systemów informacyjnych i grup eksperckich.

6. Działania Wspomagające (Specific Support Actions)

Projekty, w których może uczestniczyć jeden lub wielu partnerów. Celem ich jest wspomaganie realizacji Programu Ramowego i przygotowania przyszłej polityki badawczo-rozwojowej UE, w tym monitorowania i oceny. Obejmują one m.in. organizację konferencji, seminariów, konkursów naukowych oraz tworzenie grup roboczych i eksperckich, a także działalność informacyjną.

7. Akcje Marii Curie

Projekty stwarzające różnorodne możliwości udziału dla indywidualnych badaczy w zależności od etapu rozwoju ich kariery, jak również dla instytucji przyjmujących badaczy. Obejmują one działania:

- prowadzone przez instytucje (dla początkujących naukowców)
- przeznaczone dla indywidualnych doświadczonych naukowców
- dotyczące promocji i uznawania doskonałości (dla wybitnych osobowości naukowych)
- związane z mechanizmami powrotu i reintegracji naukowców

8. Specjalne Projekty dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw

Projekty badawcze sektorowe (Collective Research Projects)

Wykonywane przez instytucje badawcze na rzecz stowarzyszeń lub grup przemysłowych w dziedzinach i tematach interesujących dużą grupę małych i średnich przedsiębiorstw.

Projekty badawcze CRAFT (Cooperative Research Projects)

Wykonywane przez instytucje badawcze dla potrzeb grup małych i średnich przedsiębiorstw z różnych krajów europejskich, mających podobne problemy technologiczne do rozwiązania.

9. Zintegrowane Inicjatywy w Dziedzinie Infrastruktury

Projekty konieczne dla wzmocnienia i rozwoju infrastruktury badawczej, aby mogła świadczyć usługi na europejskim poziomie. Obejmują one działania integracyjne oraz związane z ponadnarodowym dostępem do infrastruktury badawczych, rozwojem sieci komunikacji, pracami studialnymi, budową nowych infrastruktur o znaczeniu istotnym w skali Europy.

1. FORMY FINANSOWANIA PRZEZ KE W 6.PR

1.1 Główne zasady finansowania

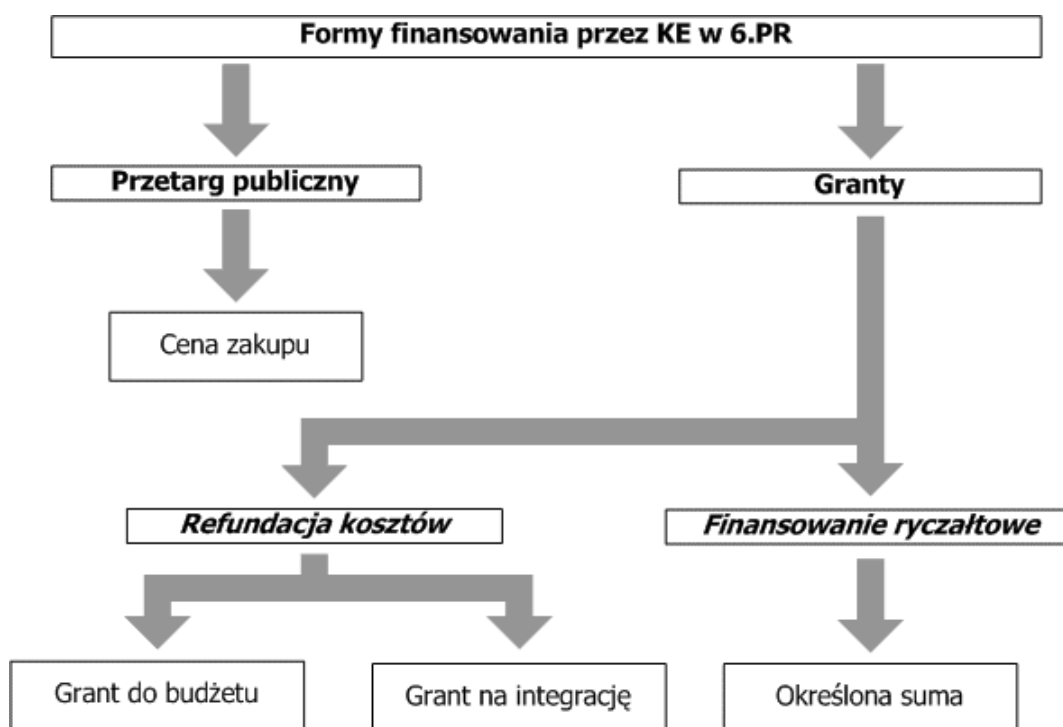
Finansowanie przez KE działań realizowanych w ramach 6.PR może przybierać następujące formy:

1. Zamówień publicznych, w wyniku konkursu ofert
2. Grantów (lub subwencji), w wyniku konkursu wniosków projektowych

Procedura zamówień publicznych stosowana jest jedynie w przypadku zakupu towarów lub usług i zastosowanie jej jest ograniczone do niektórych Działań Wspomagających (SSA).

Zasadniczo dofinansowanie przez KE działań realizowanych w 6.PR odbywa się na zasadzie grantu i może on przyjąć jedną z następujących form:

- Refundacji poniesionych kosztów
- Określonej kwoty (lub ryczałtu)

Rys. 1. Formy finansowania przez KE w 6.PR

1.2 Refundacja poniesionych kosztów

Jeżeli dofinansowanie przez KE realizowane jest na zasadzie refundacji poniesionych kosztów, muszą być spełnione poniższe warunki:

- Zasada nie osiągnięcia korzyści
- Zasada współfinansowania

Konieczność stosowania powyższych zasad oznacza, że dofinansowanie z KE:

- Nie może przekroczyć 100% całkowitych kosztów projektu (brak korzyści)
- Nie może być równe 100% całkowitych kosztów projektu (współfinansowanie), z wyłączeniem określonych przez KE rodzajów projektów

Zasady te muszą być przestrzegane w każdym projekcie.

Dofinansowanie KE na zasadzie refundacji poniesionych kosztów może przyjąć jedną z następujących form:

- Grantu do budżetu
- Grantu na integrację

1.2.1 Grant do budżetu

Dofinansowanie KE przyjmuje formę grantu do budżetu w przypadku realizacji: Projektów Zintegrowanych (IP), Projektów Badawczych lub Innowacyjnych (STREP), Specjalnych Projektów Badawczych dla MŚP (Projekty CRAFT i Sektorowe), Zintegrowanych Inicjatyw w Dziedzinie Infrastruktury (I³), Działań Koordynujących (CA), części Działań Promujących Zasoby Ludzkie i Mobilność (Działania Marii Curie) i części Działań Wspomagających (SSA).

Grant do budżetu kalkulowany jest jako refundacja części kosztów koniecznych do realizacji projektu. Przy kalkulacji muszą być uwzględnione następujące elementy:

1. Rodzaje działalności występujące w projekcie (badania, szkolenia, zarządzanie, konsorcjum)
2. Zastosowany model rozliczania kosztów projektu (FC, FCF, AC)
3. Wysokość stawki refundacji kosztów odpowiadająca rodzajowi działalności i zastosowanemu modelowi rozliczania kosztów
4. Określone zasady dotyczące poszczególnych typów projektów

1.2.2 Grant na integrację

Dofinansowanie KE przyjmuje formę określonej sumy przeznaczonej na wsparcie wspólnego programu działań (JPA), który będzie prowadził do osiągnięcia trwałej integracji w ramach sieci, w przypadku realizacji projektów typu Sieci Doskonałości.

Przy kalkulacji finansowania brany jest pod uwagę przewidywany stopień integracji, liczba pracowników naukowo-badawczych i doktorantów zaangażowanych w prace sieci.

1.3 Określona kwota (lub ryczałt)

Stosowanie dofinansowania z KE w formie ryczałtu ma miejsce w przypadku niektórych Działań Wspomagających (SSA) oraz Działań Promujących Zasoby Ludzkie i Mobilność (Działania Marie Curie).

Ograniczone jest ono do takich działań jak: stypendia i nagrody, szkolenia, gdy zastosowana jest skala kosztów jednostkowych (gdzie stawki ustalane są według warunków dotyczących wszystkich uczestników) oraz działań, w których wkład KE jest mniejszy niż 5000 EUR.

Dla zapewnienia zgodności z zasadami współfinansowania, nie osiągania korzyści i rozsądnego zarządzania finansami, odpowiedzialny urzędnik KE, autoryzując przynajmniej raz na dwa lata, dokonuje przeglądu jednolitych stawek i skal. Kwoty te zatwierdzane są przez Komisję.

	Granty			Przetargi publiczne
	Refundacja kosztów		Finansowanie ryczałtowe	Cena zakupu
	Grant na integrację	Grant do budżetu	Określona suma	
Sieci Doskonałości	●			
Projekty Zintegrowane		●		
Projekty Badawczo-Rozwojowe		●		
Zintegrowane Inicjatywy w Dziedzinie Infrastruktury		●		
Specjalne Projekty dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw		●		
Akcje Promujące Rozwój Zasobów Ludzkich i Mobilności		●	●	
Działania Koordynujące		●		
Działania Wspomagające		●	●	●

Rys. 2. Formy finansowania przez KE poszczególnych rodzajów projektów w 6.PR

2. WYTYCZNE DLA OKREŚLANIA KOSZTÓW DOPUSZCZALNYCH REFUNDOWANYCH PRZEZ KE

Pojęcie kosztów dopuszczalnych definiowane jest na czterech poziomach:

1. Definicji kosztów dopuszczalnych
2. Ograniczeń zawartych w definicji kosztów bezpośrednich i pośrednich, włącznie z warunkami dotyczącymi niektórych projektów
3. Ograniczeń wynikających z rodzaju realizowanych działań odpowiadających danemu typowi projektu
4. Ograniczeń wynikających z zastosowanego przez wykonawcę modelu rozliczania kosztów

2.1 Koszty dopuszczalne

Całkowite dopuszczalne koszty projektu jest to suma kosztów związanych z realizacją projektu, spełniających poniższe warunki:

- a. Rzeczywiste, ekonomicznie uzasadnione, niezbędne do realizacji projektu
- b. Określone zgodnie z przyjętymi przez wykonawcę zasadami księgowymi
- c. Poniesione w okresie realizacji projektu (z wyjątkiem kosztów sporządzenia raportu końcowego, które mogą zostać poniesione w okresie do 45 dni po zakończeniu projektu)
- d. Zaksięgowane w księgach rachunkowych wykonawcy, który je poniósł, nie później niż w dniu wystawienia raportu audytora. Procedury księgowe stosowane przy księgowaniu kosztów i wpływów odbywają się z uwzględnieniem zasad księgowych obowiązujących w państwie, w którym siedzibę ma wykonawca, jak również pozwalają na bezpośrednie porównanie kosztów i wpływów poniesionych w trakcie realizacji projektu z pełnym bilansem związanym z ogólną działalnością gospodarczą wykonawcy

- e. W przypadku wkładu wniesionego przez strony trzecie, ustanowionego na podstawie umowy pomiędzy wykonawcą a stroną trzecią, istniejącą przed wniesieniem przez nią wkładu do projektu i w odniesieniu do których zadania i ich wykonanie przez stronę trzecią są jasno określone w Aneksie I do Kontraktu, koszty muszą:
1. Zostać określone zgodnie z przyjętymi przez stronę trzecią zasadami księgowania oraz zasadami przedstawionymi w pkt. d
  2. Spełniać powyżej opisane zasady i inne zasady określone w Aneksie I do Kontraktu
  3. Zostać zaksięgowane w księgach rachunkowych strony trzeciej nie później niż w dniu wystawienia raportu audytora

2.2 Wyjaśnienia warunków dopuszczalności kosztów

Przedstawione poniżej wyjaśnienia pomogą lepiej zrozumieć znaczenie określeń dotyczących warunków, jakie powinny spełniać koszty dopuszczalne.

Koszty rzeczywiste

Koszty rzeczywiste muszą być kosztami faktycznie poniesionymi, nie mogą być to koszty szacunkowe, przewidziane w budżecie lub domniemane. Muszą być odnotowane w księgach rachunkowych lub dokumentach podatkowych wykonawcy, co pozwoli na ich łatwe zidentyfikowanie i skontrolowanie. Taka kwalifikacja kosztów zapewnia uniknięcie powstawania kosztów fikcyjnych, takich jak faktury wewnętrzne, subiektywne oszacowania lub koszty utraconych zysków.

Koszty te muszą być poniesione w czasie trwania projektu. Jeżeli zostaną poniesione przed rozpoczęciem lub po zakończeniu projektu, nie zostaną one uznane za koszty dopuszczalne. Wyjątek stanowią koszty sporządzania końcowych raportów, które mogą być poniesione w terminie do 45 dni po zakończeniu projektu lub po dacie wypowiedzenia kontraktu w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.

Koszty ekonomicznie uzasadnione

Określenie to związane jest z normą „dobrego gospodarowania” i efektywnym wydatkowaniem pieniędzy publicznych. Koszty muszą być rozsądne/umiarkowane i zgodne z zasadami należytego zarządzania finansami. Muszą też być zgodne z normalnym postępowaniem wykonawcy. Dla przykładu, jeśli zwyczajem wykonawcy jest, że jego dyrektor naczelny podróżuje klasą biznesową, koszt ten można uznać za ekonomiczny, ponieważ jest zgodny z regułami przyjętymi w instytucji. Jednakże nie oznacza to, że w przypadku podróży dyrektora naczelnego innego wykonawcy realizującego zadania w ramach tego samego projektu, stosowane mogą być takie same praktyki.

Koszty konieczne do realizacji projektu

Koszty te muszą bezpośrednio wynikać z zaplanowanego merytorycznego zakresu projektu, co jednoznacznie oznacza, że są one konieczne dla zrealizowania zadań przewidzianych w projekcie. Muszą one być spójne z zakresem obowiązków i przedstawione w budżecie zawartym w Kontrakcie lub opisie działań (Aneks I do Kontraktu).

Koszty określone zgodnie z przyjętymi przez wykonawcę zasadami księgowymi

W 6.PR nie obowiązują już ogólnie zdefiniowane przez KE zasady rozliczania kategorii kosztów dopuszczalnych. Każdy wykonawca musi korzystać, zgodnie z postanowieniami kontraktu, ze stosowanej przez siebie definicji rodzajów kosztów dopuszczalnych. Przykładem może być koszt amortyzacji aparatury zakupionej na potrzeby projektu, zadeklarowany przez wykonawcę jako koszt bezpośredni. Obliczanie wartości amortyzacji odbywa się zgodnie ze stosowanym przez wykonawcę systemem księgowania amortyzacji. Amortyzacja aparatury może być wyliczona według liniowej lub degresywnej metody obliczania amortyzacji środków trwałych.

Podobnie, jak w przypadku amortyzacji, za materiały można uznać, zgodnie z zasadami przyjętymi w systemie księgowości danego wykonawcy, artykuły poniżej określonej wartości pieniężnej.

Należy zwrócić uwagę, że chociaż wykonawcy mają możliwość rozliczania ponoszonych kosztów według zasad księgowania stosowanych w ich instytucji, nie oznacza to, że mogą oni tworzyć nowe zasady, specjalnie na potrzeby projektów 6.PR. Tak więc, jeżeli w przyjętych zasadach księgowania dany koszt był zawsze uznawany za koszt pośredni, musi on być zakwalifikowany również jako koszt pośredni w ramach działań 6.PR.

Szczególny przypadek zasobów udostępnionych przez strony trzecie

W przeciwieństwie do 5.PR, dopuszcza się finansowanie przez KE, jako koszt projektu, wartości zasobów udostępnionych przez strony trzecie na podstawie uprzednio zawartej umowy. Postanowienie to ma na celu uwzględnienie szczególnej sytuacji finansowej niektórych podmiotów (np. Wspólnych Zespołów Badawczych), nie dąży ono do ograniczenia liczby wykonawców.

Wkłady rzeczowe lub finansowe mogą zostać przekazane wykonawcy przez stronę trzecią:

1. Na podstawie **uprzednio zawartej umowy sporządzonej specjalnie na potrzeby projektu**. W tym przypadku zasoby uważane są za koszty dopuszczalne, a jednocześnie za wpływy na rzecz projektu i jako takie powinny zostać zgłoszone przez wykonawców
2. Na podstawie **uprzednio zawartej umowy, istniejącej niezależnie od udziału wykonawcy w projekcie**, która nie ma bezpośredniego związku z projektem. W tym przypadku zasoby te uważane są za koszty dopuszczalne, ale nie stanowią automatycznie wpływów na rzecz projektu i jako takie powinny zostać zgłoszone przez wykonawcę

W obu przypadkach:

Należy podczas fazy negocjacyjnej przedstawić do zatwierdzenia KE uprzednio zawartą umowę stanowiącą, że wykonawcy udostępniane są zasoby przez stronę trzecią.

Strony trzecie i ich zasoby udostępnione wykonawcy na podstawie ww. umowy muszą zostać określone w Aneksie I do Kontraktu:

1. Dla zasobów objętych uprzednio zawartą umową, sporządzoną specjalnie na potrzeby projektu, zostanie jasno określone w Aneksie I, że zasoby te stanowią koszty dopuszczalne oraz wpływy do projektu i jako takie muszą zostać zgłoszone w raporcie finansowym (formularz C)
2. Dla zasobów objętych uprzednio zawartą umową nie sporządzoną specjalnie na potrzeby projektu (istniejącą niezależnie od udziału wykonawcy w projekcie), zostanie jasno określone w Aneksie I, że zasoby te stanowią koszty dopuszczalne, (ale nie wpływy do projektu) i jako takie muszą zostać zgłoszone w raporcie finansowym (formularz C)

Warunki dopuszczalności kosztów mają również zastosowanie do stron trzecich. Chociaż koszty ponoszone są przez stronę trzecią, jednak zgłasza je wykonawca i potwierdza audytor zewnętrzny.

W celu określenia dopuszczalności, rodzaju i wartości kosztów z tytułu zasobów udostępnionych wykonawcy przez strony trzecie, należy zastosować właściwy model rozliczania kosztów.

Ograniczenia dotyczące dopuszczalności wszelkich opłat za gwarancję pożyczki

Koszty ponoszone przez wykonawcę z tytułu wszelkich opłat za gwarancję pożyczki mogą być uznane za dopuszczalne, o ile:

- Wykonawca jest MŚP
- Gwarancja pokrywa nie więcej niż 80% wartości pożyczki
- Koszt związany z opłatą za gwarancję pożyczki spełnia kryteria dopuszczalności określone w Kontrakcie Modelowym 6.PR

2.3 Koszty niedopuszczalne

Niedopuszczalne koszty projektu to:

- Podatki pośrednie, w tym podatek od towarów i usług (VAT) i cło
- Należne odsetki
- Rezerwy na poczet przyszłych ewentualnych strat lub wierzytelności
- Straty wynikające z ujemnych różnic kursowych
- Koszty zadeklarowane, poniesione lub zwrócone w odniesieniu do innego projektu KE
- Koszty odnoszące się do zwrotu z inwestycji kapitałowych
- Długi i koszty obsługi długów
- Zbędne lub nieprzemyślane wydatki
- Wszelkie inne wydatki nie spełniające warunków kosztów dopuszczalnych

2.4 Modele rozliczania kosztów

Wykonawcy realizujący w ramach projektów 6.PR działania, które dofinansowane są przez KE na zasadach grantu do budżetu lub grantu na integrację, mogą stosować następujące modele rozliczania kosztów:

Model FC (Full Costs) - model kosztów pełnych, rzeczywisty poziom narzutów

Wykonawca wykazuje bezpośrednio i pośrednio dopuszczalne koszty poniesione w związku z realizacją projektu. Koszty pośrednie mogą w pełni obciążać budżet projektu. Jednak muszą być one wykazane zgodnie systemem księgowania wykonawcy i uzasadnione jako koszty poniesione w ścisłym związku z bezpośrednimi dopuszczalnymi kosztami projektu.

Model FCF (Full Costs Flat Rate) - model kosztów pełnych, ryczałtowy poziom narzutów

Wykonawca wykazuje dopuszczalne koszty bezpośrednio poniesione w związku z realizacją projektu, natomiast koszty pośrednie są obliczane ryczałtowo. Ryczałt wynosi 20% wszystkich kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa.

Model AC (Additional Costs) - model kosztów dodatkowych, ryczałtowy poziom narzutów

Wykonawca wykazuje dodatkowe dopuszczalne koszty bezpośrednio ponoszone przez instytucję (poza działalnością bieżącą) dla realizacji projektu, natomiast koszty pośrednie są obliczane ryczałtowo. Ryczałt wynosi 20% wszystkich dodatkowych kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa.

Wykonawcy stosujący Model AC mogą wykazywać w projekcie tylko te koszty bezpośrednio, które są dodatkowe do kosztów bieżących i nie mogą być uzupełniane z innych źródeł. Koszty osobowe ograniczone są do kosztów personelu zaangażowanego w realizację projektu i gdy wykonawca zawarł z pracownikami:

- Umowę o wykonywanie pracy na czas określony do realizacji projektu finansowanego ze środków KE
- Umowę o wykonywanie pracy na czas określony związaną z ukończeniem doktoratu
- Umowę uzależnioną częściowo lub całkowicie od zewnętrznego finansowania. W takim przypadku koszty wykazane w ramach niniejszego kontraktu muszą wykluczać wszelkie koszty osobowe poniesione przy użyciu stałego źródła finansowania

Koszty wynagrodzenia personelu stałego mogą być w projekcie wykazane, jeżeli:

- Dotyczą działań związanych z zarządzaniem konsorcjum, w takim przypadku od kosztów tych nie jest naliczany ryczałt na koszty pośrednie, jest on ograniczony tylko do 20% bezpośrednich kosztów dodatkowych

- Z pracownikiem podpisana jest umowa, która w części lub całości uzależniona jest od zewnętrznego źródła finansowania. Jeżeli pracownicy ci otrzymują takie same wynagrodzenie niezależnie od tego, czy są zaangażowani w realizację zadań w ramach projektu, czy nie, wtedy ich wynagrodzenia nie można uznać jako dodatkowego, nawet jeśli wykonują dodatkową pracę

Możliwości wyboru modelu rozliczania kosztów

Wszyscy wykonawcy, z wyjątkiem osób fizycznych, mogą stosować Model FC.

Osoby fizyczne zobowiązane są do stosowania Modelu AC.

MŚP mogą stosować Model FC lub FCF.

Organizacje nie-komercyjne lub typu non-profit, publiczne lub prywatne, organizacje międzynarodowe mogą wybrać jeden z modeli kosztów AC, FCF lub FC.

Tylko te organizacje nie-komercyjne lub typu non-profit, publiczne lub prywatne, organizacje międzynarodowe, **które nie posiadają systemu księgowego pozwalającego im na wyróżnienie udziału kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z realizacją projektu**, mogą stosować Model AC.

Tabela 1. Możliwości wyboru modelu rozliczania kosztów

Rodzaj jednostki prawnej	System księgowy pozwalający na wyróżnienie udziału kosztów bezpośrednich i pośrednich	Model rozliczania kosztów		
		AC	FCF	FC
Osoby fizyczne	-	•		
Organizacje nie-komercyjne lub typu non-profit, publiczne lub prywatne, organizacje międzynarodowe	Nie	•		
	Tak		•	•
Małe i Średnie Przedsiębiorstwa	-		•	•
Inne jednostki prawne	-			•

Każdy z wykonawców zobowiązany jest do stosowania takiego samego modelu rozliczania kosztów we wszystkich projektach realizowanych w ramach 6.PR.

Instytucja posiadająca osobowość prawną (wydziały uczelni nie są osobami prawnymi) powinna dokonać wyboru właściwego modelu rozliczania kosztów w zależności od charakteru swojej działalności, możliwości systemu księgowego instytucji oraz opisanych powyżej zasad dotyczących wyboru modeli rozliczania kosztów i konsekwentnie posługiwać się tym modelem dla rozliczania kosztów projektów realizowanych w ramach 6.PR – jeden model rozliczania kosztów obowiązuje dla wszystkich projektów realizowanych w danej instytucji.

Istnieje jednak wyjątek: jeżeli wykonawcy naukowo-badawczy w projektach badawczych Craft i projektach sektorowych potrafią zidentyfikować poniesione koszty bezpośrednio, mogą oni w tych projektach rozliczać koszty według Modelu FCF, nawet jeśli w innych projektach stosują Model AC rozliczania kosztów.

Jeżeli koszty poprzedniego projektu rozliczane były przez wykonawcę, zgodnie z Kontraktem, według Modelu AC lub FCF, to istnieje możliwość zmiany Modelu AC na FCF lub FC, podobnie Modelu FCF na FC. W takim jednak przypadku, wszystkie następne projekty muszą być rozliczane konsekwentnie według nowo wybranego modelu. Odwrotny kierunek zmian jest niemożliwy.

AC → FCF → FC
AC → FC
FCF → FC

2.5 Koszty bezpośrednio i pośrednio

Koszty bezpośrednio

Dla Modelu FC i FCF są to koszty poniesione przez wykonawcę bezpośrednio w związku z realizacją projektu i spełniające kryterium kosztów dopuszczalnych.

Dla Modelu AC są to dodatkowe koszty ponoszone przez wykonawcę bezpośrednio w związku z realizacją projektu, poza działalnością bieżącą. Koszty te nie mogą być uzupełniane z innych źródeł.

W przypadku Modelu AC dopuszczalne jest finansowanie kosztów bezpośrednich personelu:

- Zatrudnionego na czas określony do realizacji projektu finansowanego ze środków KE
- Zatrudnionego na czas określony związany z ukończeniem doktoratu
- Jeżeli zatrudnienie jest w całości lub częściowo finansowane ze źródeł zewnętrznych

Koszty pośrednio

Są to koszty ponoszone przez wykonawcę w ścisłym związku z bezpośrednimi dopuszczalnymi kosztami projektu, czyli koszty ogólne funkcjonowania instytucji przyporządkowane realizacji danego projektu.

Do kosztów pośrednich zaliczyć możemy koszty:

- Administracji i zarządzania
- Wynajęcia lub amortyzacji budynków i aparatury
- Usług telekomunikacyjnych i pocztowych
- Wody, elektryczności, ogrzewania, ubezpieczenia
- Wyposażenia biurowego
- Zatrudnienia personelu administracyjnego itp.

Koszty pośrednio w modelu FC

Są to koszty wykazane i uzasadnione przez wykonawcę zgodnie z jego systemem księgowania jako koszty poniesione w ścisłym związku z bezpośrednimi dopuszczalnymi kosztami projektu.

Koszty pośrednio muszą spełniać następujące kryteria:

- Być dopuszczalne
- Być rozsądne/umiarkowane i możliwe do sprawdzenia tzn. poparte faktycznymi dowodami księgowymi, które mogą być udokumentowane przez wykonawcę i zweryfikowane przez Komisję (globalne założenia, oświadczenia o zwyczajach handlowych lub inne oświadczenia nie poparte dowodami nie będą akceptowane)
- Nie mogą być wykazane jako dopuszczalne koszty bezpośrednio

Przestrzegane powinny być również następujące zasady:

- Dopuszczalne koszty pośrednio muszą być zgodne ze zwykle stosowanymi przez wykonawcę zasadami księgowania
- Dopuszczalne koszty pośrednio muszą być zawarte w oficjalnych księgach rachunkowych lub być zgodne z nimi
- Dopuszczalne koszty pośrednio mogą być związane tylko z działaniami wynikającymi z realizacji projektu finansowanego przez KE

Koszty pośrednio w modelu FCF

Liczone są jako ryczałt w wysokości 20% wszystkich kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa.

Koszty pośrednie w modelu AC

Liczone są jako ryczałt w wysokości 20% wszystkich dodatkowych kosztów bezpośrednich z wyłączeniem kosztów podwykonawstwa.

2.6 Rodzaje działań finansowanych przez KE

W ramach 6.PR przewiduje się dofinansowanie ze strony Komisji Europejskiej poniższych rodzajów działań. Każdy wykonawca projektu będzie deklarował swoje koszty w odniesieniu do działań, które występują w jego części projektu.

1. Badania i rozwój techniczny

Badania podstawowe, ukierunkowane na rozwój wiedzy nie powiązanej z przemysłowymi i komercyjnymi zastosowaniami.

Badania skierowane na zdobycie nowej wiedzy, która będzie wykorzystana w celu rozwoju nowych produktów, procesów lub usług lub też doprowadzi do znaczącej poprawy istniejących produktów, procesów lub usług.

Działania związane z innowacjami

Wlicza się do nich działania związane z:

- Ochroną praw własności intelektualnej: ochrona wiedzy powstałej w wyniku projektu (włączając w to badania patentowe)
- Rozpowszechnianiem poza konsorcjum rezultatów zadań projektowych: publikacje, konferencje, warsztaty oraz tworzenie stron internetowych związanych z projektem
- Studia nad społeczno-ekonomicznymi aspektami projektu: ocena spodziewanych efektów socjoekonomicznych wygenerowanej wiedzy i technologii (aspekty etyczne, regulacje itp.)
- Rozpowszechnianiem i promocją wyników projektu: opracowanie planu wykorzystania i rozpowszechnienia wiedzy wygenerowanej w wyniku trwania projektu

2. Wdrożenia

Działania związane ze sprawdzeniem w badaniach przemysłowych nowych lub poprawionych produktów, procesów lub usług włącznie z prototypami, jeżeli nie mogą one być bezpośrednio skomercjalizowane. Działania te nie mogą dotyczyć rutynowych lub okresowych zmian uczynionych w produktach, liniach produkcyjnych, procesach produkcyjnych, istniejących usługach i innych działaniach w toku, nawet jeśli w wyniku tych zmian nastąpi ich poprawa.

3. Szkolenia

Celem działań szkoleniowych jest zapewnienie szkoleń na zaawansowanym poziomie dla pracowników badawczo naukowych i innych kluczowych pracowników, kierowników prac badawczych, kadry kierowniczej podmiotów przemysłowych (zwłaszcza MŚP) i potencjalnych użytkowników wiedzy generowanej w ramach projektu. Takie działania szkoleniowe powinny przyczynić się do doskonalenia zawodowego osób zainteresowanych.

Działania szkoleniowe nie obejmują szkoleń badawczych dla doktorantów lub pracowników odbywających studia podyplomowe.

W przypadku działań szkoleniowych, koszty wynagrodzeń osób szkolonych nie stanowią kosztów uprawnionych w ramach tego działania.

Szkolenia obejmują również działania prowadzone przez wyspecjalizowane organizacje szkoleniowe, które mogą uczestniczyć w projektach 6.PR jako wykonawcy, nawet jeśli nie wykonują one konkretnych działań w zakresie R&D.

4. Zarządzanie konsorcjum

Związane jest z następującymi działaniami:

- Uzyskanie raportu audytora przez każdego z wykonawców
- Przeprowadzenie przez konsorcjum konkursu (competitive call) w celu przyłączenia nowych wykonawców do projektu, jeżeli wymaga tego Kontrakt
- Sporządzenie umowy konsorcjum, jeżeli jest obligatoryjna
- Uzyskanie finansowych zabezpieczeń, takich jak gwarancje bankowe, gdy są one wymagane przez KE

Wszelkie inne działania związane z zarządzaniem na poziomie konsorcjum, które nie są zrealizowane w ramach innych działań, a w szczególności:

- Koordynowanie działań technicznych realizowanych w projekcie
- Zarządzanie aspektami prawnymi, etycznymi i finansowymi
- Zarządzanie wiedzą wygenerowaną w trakcie trwania projektu oraz działaniami związanymi z innowacjami
- Dbłość o zachowanie zasad równości płci i promowanie ich poprzez projekt
- Nadzorowanie społecznych i naukowych celów związanych z realizacją projektu

Zarządzanie konsorcjum obejmuje również działania prowadzone przez organizacje wyspecjalizowane w zarządzaniu, które mogą uczestniczyć w projektach 6.PR jako wykonawcy, nawet jeśli nie wykonują konkretnych działań w zakresie R&D.

Finansowanie przez KE kosztów zarządzania konsorcjum wynosi 100% do wysokości 7% dofinansowania całego projektu przez KE. Jeżeli finansowanie KE nie pokrywa wszystkich kosztów związanych z zarządzaniem konsorcjum, pozostałe koszty zarządzania będą włączone do typu działalności, którego dotyczy i w odpowiednim procencie finansowane przez Komisję.

5. Inne określone działania

Są to takie działania, które odpowiadają działaniom innym niż opisane powyżej, a przewidziane są w Aneksie I do Kontraktu.

W niektórych projektach działania związane z badaniami nie są przewidziane w Kontrakcie i wtedy aspekty działań innowacyjnych mogą być zawarte w tych działaniach.

2.7 Zasady dofinansowania różnych typów projektów

W tabeli 2 wskazano maksymalne stawki dofinansowania przez KE kosztów poniesionych na realizację projektów z uwzględnieniem typów projektów, występujących w nich działań oraz stosowanych modeli rozliczania kosztów.

Tabela 2. Maksymalne dofinansowanie przez Komisję Europejską projektów w 6.PR

Maksimum dofinansowania kosztów dopuszczalnych	Działania badawczo-rozwojowe lub innowacyjne	Działania wdrożeniowe	Działania szkoleniowe	Zarządzanie konsorcjum	Inne określone działania *
Sieci Doskonałości (Networks of Excellence)				100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie)	100%
Projekty Zintegrowane (Integrated Projects)	FC/FCF: 50% AC: 100%	FC/FCF: 35% AC: 100%	100%	100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie)	
Projekty badawcze lub innowacyjne (STREP)	FC/FCF: 50% AC: 100%	FC/FCF: 35% AC: 100%		100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie)	
Projekty badawcze dla MŚP (Craft, Collective Research)	FC/FCF: 50% AC: 100%		100% (tylko projekty Collective Research)	100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie)	
Zintegrowane Inicjatywy w Dziedzinie Infrastruktury (I ³)	FC/FCF: 50% AC: 100%	FC/FCF: 35% AC: 100%		100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie)	100%
Działania Koordynujące (Coordination actions)			100% (FC z ryczałtem na koszty pośrednie)**	100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie) (FC z ryczałtem na koszty pośrednie)**	100% (FC z ryczałtem na koszty pośrednie)**
Działania Wspomagające (Specific Support Actions)				100% (do 7% dofinansowania projektu przez KE) (AC: dopuszczalne koszty bezpośrednie) (FC z ryczałtem na koszty pośrednie)**	100% (FC z ryczałtem na koszty pośrednie) **

(*) Inne określone działania oznaczają:

- dla Sieci Doskonałości: wspólny program działań (JPA), z wyłączeniem zarządzania konsorcjum;
- dla Zintegrowanych Inicjatyw w Dziedzinie Infrastruktury: każde działanie określone w Aneksie I, w tym międzynarodowy dostęp do infrastruktury
- dla Działań Koordynujących: działania koordynacyjne, z wyłączeniem zarządzania konsorcjum
- dla Działań Wspomagających: wszelkie działania wymienione w Aneksie I, w tym międzynarodowy dostęp do infrastruktury

(**) Zryczałtowana stawka kosztów pośrednich w Modelu FC: 20% wszystkich kosztów dopuszczalnych pomniejszonych o koszty podwykonawstwa.

3. ZASADY KALKULACJI DOFINANSOWANIA KE

3.1 Dofinansowanie w formie grantu do budżetu

Dofinansowanie KE kalkulowane jest na podstawie:

- Wstępnego budżetu przedstawiającego szacunkowe koszty dopuszczalne i wpływy z podziałem na rodzaje działań i wykonawców
- Modelu rozliczania kosztów stosowanego przez wykonawców
- Maksymalnych poziomów zwrotu kosztów dopuszczalnych ze względu na rodzaj działania i model kosztów zgodnie z danym typem projektu
- Ograniczeń dotyczących publicznego finansowania działań z zakresu badań, rozwoju technicznego, innowacji i wdrożeń, wyznaczonych przez Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju (Community framework for State aid for research and development).

Przy kalkulowaniu dofinansowania KE w formie grantu do budżetu, oprócz kosztów dopuszczalnych, rodzajów działań i modeli rozliczania kosztów przedstawionych w rozdziale 2 niniejszego opracowania, zdefiniowania wymagają następujące określenia:

- Maksymalne poziomy zwrotu kosztów dopuszczalnych
- Wpływy do projektu
- Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju

3.1.1 Maksymalne dofinansowanie kosztów dopuszczalnych przez KE

Kalkulacja kosztów projektu powinna być przeprowadzona zgodnie z maksymalnymi stawkami dofinansowania KE, odpowiadającymi planowanemu kosztom dopuszczalnym ze względu na stosowany model rozliczania kosztów, rodzaj projektu, jak i planowane działania.

Maksymalne dofinansowanie ze względu na model kosztów i działania

Model rozliczania kosztów stosowany przez wykonawcę, typ projektu oraz rodzaj realizowanych działań determinują maksymalne dofinansowanie z KE i wynosi ono:

Dla wykonawców stosujących Model AC:

100 % kosztów dodatkowych dla wszystkich działań, które będą przez nich realizowane, z wyjątkiem kosztów zarządzania, w których mogą być wykazane koszty personelu stałego.

Dla wykonawców stosujących Model FCF i FC:

- Działania badawczo / rozwojowe lub innowacyjne: 50% dopuszczalnych kosztów
- Działania wdrożeniowe: 35% dopuszczalnych kosztów
- Działania szkoleniowe: 100% dopuszczalnych kosztów
- Działania związane z zarządzaniem konsorcjum: 100% dopuszczalnych kosztów (do 7% dofinansowania projektu przez KE)
- Inne określone działania: 100% dopuszczalnych kosztów

Maksymalne stawki dofinansowania ze strony KE ze względu na typ projektu, możliwych do realizacji działań oraz zastosowanych modeli rozliczania kosztów przedstawiono w Tabeli 2.

Przyczyny stosowania pojęcia „Maksymalne dofinansowanie przez KE”

Dla określenia całkowitej kwoty dofinansowania KE należy również wziąć pod uwagę:

- Wpływy na rzecz projektu
- Ograniczenia, co do pomocy publicznej określone w międzynarodowych przepisach, szczególnie Ramowych Przepisach UE w sprawie pomocy dla badań i rozwoju dotyczących niektórych działań i podmiotów prawnych

3.1.2 Wpływy na rzecz projektu

Celem, jak też efektem dofinansowania KE nie może być osiągnięcie przez wykonawców zysku w wyniku realizacji projektu. Zysk rozumiany jest jako nadwyżka wpływów w stosunku do kosztów poniesionych na realizację danego projektu. W konsekwencji, ze względu na fakt kalkulowania dofinansowania z KE, m.in. na podstawie szacowanego budżetu i maksymalnych stawek dofinansowania, wstępny budżet musi zawierać zarówno szacunkowe koszty dopuszczalne, jak i szacunkowe wpływy, jeżeli są one możliwe do przewidzenia.

3.1.2.1 Rodzaje wpływów

Wpływy na rzecz projektu mogą pochodzić z:

- Transferów finansowych dokonanych przez strony trzecie na rzecz wykonawcy
- Wkładów w naturze przekazanych wykonawcy przez strony trzecie
- Dochodu wygenerowanego przez projekt

Transfer finansowy dokonany przez stronę trzecią

W przypadku przekazów finansowych od stron trzecich, dokonanych specjalnie w celu współfinansowania projektu lub finansowania zasobów wykorzystanych przez wykonawcę podczas realizacji projektu, przekazy takie uznawane są za wpływy na rzecz projektu, jak i koszty dopuszczalne.

W przypadku, gdy sposób wykorzystania finansowania lub zasobów opłaconych z transferów finansowych pozostawiono do uznania wykonawcy, a wykonawca postanawia przeznaczyć te zasoby na projekt, transfery te nie są uznane za wpływy na rzecz projektu.

Wkład w naturze

Wkłady rzeczowe od stron trzecich wykorzystywane w projekcie stanowią koszty uprawnione projektu i jednocześnie uznawane są za wpływy na rzecz projektu, jeżeli zostały wniesione przez stronę specjalnie w celu wykorzystania ich w projekcie.

W przypadku, gdy sposób wykorzystania danych wkładów rzeczowych pozostawiono do uznania wykonawcy, nie zostaną one uznane za wpływy na rzecz projektu.

Wykonawcy mają obowiązek zadbać o to, by strony trzecie, których zasoby udostępniane są na rzecz projektu, zostały poinformowane o sposobie wykorzystania ich środków i dokonują tego w sposób zgodny z obowiązującym prawem i przyjętymi praktykami.

Dochody wygenerowane przez projekt

Wszelkie dochody powstałe w wyniku działań podjętych w ramach realizacji projektu oraz ze sprzedaży dóbr nabytych w ramach kontraktu (do wartości kosztów początkowych) stanowią wpływ do projektu. Są to: opłaty konferencyjne, opłaty za materiały konferencyjne, sprzedaż aparatury zakupionej do projektu itp.

Dochody uzyskane przez wykonawcę w wyniku wykorzystania wiedzy wygenerowanej podczas realizacji projektu nie są uznawane za wpływy do projektu. Takie postanowienie wynika z faktu,

że maksymalne wykorzystanie wygenerowanej wiedzy jest najczęściej głównym celem realizacji wszystkich projektów dofinansowanych przez KE w ramach 6.PR.

3.1.2.2 Zasady wykazywania wpływów w przypadku różnych modeli kosztów

Wykonawcy korzystający z modeli kosztów całkowitych (FC i FCF)

- mają obowiązek wykazać wszystkie koszty dopuszczalne i wszystkie rodzaje wpływów

Wykonawcy korzystający z modelu kosztów dodatkowych (AC)

- mogą jedynie wykazywać dodatkowe koszty, które nie są uzupełniane (finansowo bądź rzeczowo) przez strony trzecie
- mają obowiązek zgłosić wpływy w postaci dochodu wygenerowanego przez sam projekt

Jeżeli na etapie składania wniosku lub na etapie negocjacji wykonawca jest pewien, że będzie beneficjentem wpływów, musi je zadeklarować, aby można było jak najdokładniej ocenić możliwe dofinansowanie ze strony KE na rzecz projektu i uniknąć kontraktowania funduszy, które nie będą mogły być wydatkowane.

3.1.2.3 Maksymalny poziom refundacji kosztów dopuszczalnych przez KE

Uwzględnienie wpływów do projektu powoduje, że maksymalne dofinansowanie przez KE kosztów dopuszczalnych poniesionych na realizację projektu ograniczone jest do różnicy pomiędzy kosztami dopuszczalnymi a wpływami.

W konsekwencji maksymalna refundacja kosztów przez KE wynosi:

- Dla wykonawców realizujących działania maksymalnie dofinansowane w 100% przez KE **różnica między kosztami dopuszczalnymi a wpływami**
- Dla wykonawców korzystających z modelu FC lub FCF, realizujących działania badawcze i innowacyjne **maksymalnie 50% kosztów dopuszczalnych, jednak nie więcej niż różnica między kosztami dopuszczalnymi a wpływami**
- Dla wykonawców korzystających z modelu FC lub FCF realizujących działania wdrożeniowe **maksymalnie 35% kosztów dopuszczalnych, jednak nie więcej niż różnica między kosztami dopuszczalnymi a wpływami**

Przykład

Wykonawca rozliczający się w modelu FC deklaruje następujące koszty:

500 000€ - działania badawczo-rozwojowe lub innowacyjne

100 000€ - działania wdrożeniowe

Jednocześnie deklaruje wpływy na rzecz projektu:

150 000€ - działania badawczo-rozwojowe lub innowacyjne

70 000€ - działania wdrożeniowe

Max dofinansowanie KE dla działań badawczo-rozwojowych lub innowacyjnych:

$50\% \times 500\ 000\text{€} = 250\ 000\text{€}$

Różnica między kosztami dopuszczalnymi, a wpływami $500\ 000\text{€} - 150\ 000\text{€} = 350\ 000\text{€}$

$350\ 000\text{€} > 250\ 000\text{€} \Rightarrow$ dofinansowanie z KE wynosi **250 000€**

Max dofinansowanie KE dla działań wdrożeniowych: $35\% \times 100\ 000\text{€} = 35\ 000\text{€}$

Różnica między kosztami dopuszczalnymi a wpływami $100\ 000\text{€} - 70\ 000\text{€} = 30\ 000\text{€}$

$30\ 000\text{€} < 35\ 000\text{€} \Rightarrow$ dofinansowanie z KE wynosi **30 000€**

Całkowite dofinansowanie z KE wynosi **280 000€**

3.1.2.4 Równoczesne finansowanie projektów z różnych źródeł (w tym KE)

W przypadku niektórych wykonawców jedynie część kosztów dopuszczalnych refundowana jest przez KE (według maksymalnych poziomów zwrotu kosztów dopuszczalnych). Pozostałe koszty dopuszczalne mogą być finansowane z:

- Własnych zasobów finansowych wykonawcy
- Wpływów od stron trzecich, które mogą pochodzić z prywatnych lub publicznych zasobów

Projekty 6.PR mogą również otrzymać dodatkowe dofinansowanie z innych programów, w określonych okolicznościach:

- W przypadku udziału w projekcie podmiotów z regionów opóźnionych w rozwoju, jeżeli projekt otrzymuje maksymalny poziom współfinansowania dozwolony w ramach danego Programu lub całościowy grant, możliwe jest przyznanie dodatkowego dofinansowania z Funduszy Strukturalnych
- W przypadku udziału w projekcie podmiotów z krajów kandydujących możliwe jest przyznanie, na podobnych warunkach, dodatkowego dofinansowania z przedakcesyjnych programów finansowych
- W przypadku udziału w projekcie organizacji z krajów śródziemnomorskich lub krajów rozwijających się, możliwe jest przyznanie dofinansowania z programu MEDA lub z instrumentów finansowych Wspólnotowej pomocy dla rozwoju

Jednakże należy zaznaczyć, że dla niektórych wykonawców, w przypadku niektórych rodzajów działań, istnieje limit finansowania publicznego. Ograniczenia te wynikają z Ramowych przepisów UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju.

3.1.3 Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju

Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju stanowią, że:

- W ramach „działań w zakresie badań przemysłowych” (w 6.PR działania dotyczące badań i rozwoju technicznego lub działań innowacyjnych) - rozmiar pomocy państwa łącznie ze wsparciem UE nie może przekroczyć, włączając w to możliwe odstępstwa, maksymalnego poziomu 75% kosztów dopuszczalnych projektu
- W ramach „działań w zakresie rozwoju przedkonkurencyjnego” (w 6.PR działania wdrożeniowe) - rozmiar pomocy państwa łącznie ze wsparciem UE nie może przekroczyć, włączając w to możliwe odstępstwa, maksymalnego poziomu 50% kosztów dopuszczalnych projektu

Zgodnie z powyższymi przepisami, Vademecum „Przepisy UE w sprawie pomocy państwa”¹ stwierdza, że:

„Za pomoc państwa nie jest uważane: finansowanie działań badawczo-rozwojowych w publicznych szkołach wyższych i instytucjach badawczych typu non-profit”.

Dla podmiotów innych niż ww., Ramowe Przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju ustanawiają następujące stawki maksymalnego wsparcia publicznego (włączając w to wsparcie UE):

Stawki standardowe

Działania badawczo-rozwojowe lub działania innowacyjne: 50%

Działania wdrożeniowe: 25%

---

¹ Vademecum „Community Rules on States Aid”

http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/vademecum/vademecum_en.pdf

Możliwe podwyższenie stawek standardowych

Podmioty prawne spełniające definicję MŚP: +10%

Podmioty prawne mające siedzibę w regionie objętym Art. 87.3(a) Traktatu: +10%

Podmioty prawne mające siedzibę w regionie objętym Art. 87.3(c) Traktatu: +5%

Projekty związane z programem ramowym UE w dziedzinie badań i rozwoju: +15%

Projekty dotyczące współpracy transgranicznej: +10%

Należy jednak zaznaczyć, że kumulacja stawki standardowej i możliwych podwyżek nie może przekroczyć absolutnego limitu 75% dla działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych i 50% dla działań wdrożeniowych.

Znaczenia Ramowych Przepisów UE dla 6.PR

Biorąc pod uwagę ograniczenia wsparcia publicznego ustanowione przez Ramowe przepisy UE w sprawie pomocy państwa dla badań i rozwoju, dofinansowanie KE może zostać odpowiednio dostosowane dla:

- Podmiotów innych niż placówki szkolnictwa wyższego lub placówki badawcze typu non-profit
- Podmiotów zaangażowanych w działania BRT lub działania innowacyjne i/lub działania wdrożeniowe

W przypadku 6.PR dotyczy to jedynie następujących projektów:

- Projekty Zintegrowane (IP)
- Projekty badawczo-rozwojowe lub innowacyjne (STREP)
- Specjalne projekty badawcze dla MŚP (CRAFT i sektorowe)
- Zintegrowane inicjatywy w dziedzinie infrastruktury (I³)

Powyższe projekty zawsze są związane ze współpracą międzynarodową (uczestniczą przynajmniej trzy niezależne podmioty prawne mające siedzibę w trzech różnych krajach), tak więc maksymalne stawki wsparcia publicznego są następujące:

- działania badawczo-rozwojowe lub innowacyjne: 75% (w tym maksymalnie 50% dofinansowania z KE w ramach 6.PR)
- działania wdrożeniowe: 50% (w tym maksymalnie 35% dofinansowania z KE w ramach 6.PR)

3.1.4 Przykłady kalkulacji dofinansowania w formie grantu do budżetu

Przykład 1

Dane:

Projekt Zintegrowany, czas trwania 5 lat.

Podwykonawstwo w projekcie nie występuje.

Przewidziane są wpływy na rzecz projektu.

4 niezależnych wykonawców: z Holandii (NL), Polski (PL), Wielkiej Brytanii (UK), Rosji (RU).

- Wykonawca (NL) - instytucja publiczna typu non-profit, model FC, koszty pośrednie w wysokości 85% kosztów bezpośrednich
- Wykonawca (PL) - MŚP, model FCF
- Wykonawca (UK) - duże przedsiębiorstwo, model FC, koszty pośrednie w wysokości 50% kosztów bezpośrednich
- Wykonawca (RU) - instytucja publiczna typu non-profit, model AC

Każdy z wykonawców zaangażowany jest we wszystkie rodzaje działalności w ramach projektu (badawczo-rozwojowa/innowacyjna, wdrożeniowa, szkoleniowa, zarządzanie konsorcjum).

Każdy z wykonawców angażuje takie same środki dla realizacji projektu:

- Zaangażowane są dwie osoby w pełnym wymiarze czasu pracy
  - Jedna osoba jest stałym pracownikiem instytucji, płaca jej nie jest uzależniona od zewnętrznego finansowania. Miesięczny koszt jej pracy wynosi 10 000€. Osoba poświęca na działalność badawczą w projekcie 1/2, wdrożeniową 1/4, szkoleniową 1/4 czasu pracy
  - Druga osoba jest zatrudniona specjalnie do projektu. Miesięczny koszt jej pracy wynosi 10 000€. Osoba poświęca na działalność badawczą w projekcie 1/2, wdrożeniową 1/2 czasu pracy
- Jedna osoba zaangażowana jest w wymiarze 1/20 czasu pracy w zarządzanie konsorcjum. Jest to stały pracownik instytucji, którego płaca nie jest uzależniona od zewnętrznego finansowania i wynosi 10 000€ na miesiąc.
- Koszty podróży związane z zarządzaniem konsorcjum wynoszą 15 000€/cały okres trwania projektu

Kalkulacja grantu:

Nr wykonawcy	Nazwa wykonawcy	Model rozliczania kosztów	Przewidywane koszty dopuszczalne i wpływy		Rodzaj działalności					Ogółem
					Badawczo-rozwojowa/innowacyjna	Wdrożeniowa	Szkoleniowa	Zarządzanie konsorcjum	Inne określone działania	
1	NL	FC	Koszty dopuszczalne	Całkowite koszty dopuszczalne	1 110 000	832 500	277 500	83 250		2 303 250
				Koszty bezpośrednie	600 000	450 000	150 000	45 000		1 245 000
				W tym podwykonawstwo						0
				Koszty pośrednie	510 000	382 500	127 500	38 250		1 058 250
			Wpływy	Wpływy	600 000	400 000				1 000 000
2	PL	FCF	Koszty dopuszczalne	Całkowite koszty dopuszczalne	720 000	540 000	180 000	54 000		1 494 000
				Koszty bezpośrednie	600 000	450 000	150 000	45 000		1 245 000
				W tym podwykonawstwo						0
				Koszty pośrednie	120 000	90 000	30 000	9 000		249 000
			Wpływy	Wpływy						0
3	UK	FC	Koszty dopuszczalne	Całkowite koszty dopuszczalne	900 000	675 000	225 000	67 500		1 867 500
				Koszty bezpośrednie	600 000	450 000	150 000	45 000		1 245 000
				W tym podwykonawstwo						0
				Koszty pośrednie	300 000	225 000	75 000	22 500		622 500
			Wpływy	Wpływy						0
4	RU	AC	Koszty dopuszczalne	Całkowite koszty dopuszczalne	360 000	360 000	0	54 000		774 000
				Koszty bezpośrednie	300 000	300 000	0	45 000		645 000
				W tym podwykonawstwo						0
				Koszty pośrednie	60 000	60 000	0	9 000		129 000
			Wpływy	Wpływy						0
Całkowite koszty dopuszczalne									6 438 750	

Powyższy przykład pokazuje, że choć wszyscy wykonawcy angażują w projekt takie same środki, wykonawcy stosujący modele rozliczania kosztów FC i FCF wykazują wszystkie poniesione koszty bezpośrednie (1 245 000€). Natomiast wykonawcy stosujący model AC mogą wykazać jedynie dodatkowe koszty bezpośrednie (600 000€) oraz koszty związane zarządzaniem konsorcjum (45 000€).

Różnice w wartości całkowitych kosztów dopuszczalnych wykonawców stosujących modele kosztów FC i FCF wynikają z wartości ich kosztów pośrednich.

Maksymalne dofinansowanie ze strony KE kalkulowane jest w sposób następujący:

Dla wykonawcy rozliczającego się w trybie AC (4)

100% całkowitych kosztów dopuszczalnych (w granicach różnicy między szacowanymi kosztami dopuszczalnymi a szacowanymi wpływami).

Działalność badawcza/innovacyjna: $[(100\% \times 360\,000) \text{ z ograniczeniem } (360\,000 - 0)]$

Działalność wdrożeniowa: $[(100\% \times 360\,000) \text{ z ograniczeniem } (360\,000 - 0)]$

Działalność szkoleniowa: $(100\% \times 0)$

Zarządzanie konsorcjum: $[(100\% \times 54\,000) \text{ z ograniczeniem } (54\,000 - 0)]$

Dofinansowanie KE wynosi 774 000€

Dla wykonawców rozliczających się w modelach FC i FCF (1,2,3)

Działalność badawcza/innovacyjna: 50% całkowitych kosztów dopuszczalnych (w granicach różnicy między szacowanymi kosztami dopuszczalnymi a wpływami).

Działalność wdrożeniowa: 35% całkowitych kosztów dopuszczalnych (w granicach różnicy między szacowanymi kosztami dopuszczalnymi a wpływami).

Działalność szkoleniowa: 100% całkowitych kosztów dopuszczalnych (w granicach różnicy między szacowanymi kosztami dopuszczalnymi a wpływami).

Zarządzanie konsorcjum: 100% całkowitych kosztów dopuszczalnych (w granicach różnicy między szacowanymi kosztami dopuszczalnymi a wpływami).

Poniżej przedstawiono kalkulację dofinansowania dla wykonawcy holenderskiego (instytucja publiczna typu non-profit).

Działalność badawcza/innovacyjna:

Ograniczenia wsparcia publicznego nie odnoszą się do jednostek badawczych typu non-profit, kalkulacja dofinansowania KE będzie więc następująca:

- Jeżeli różnica między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi a szacunkowymi wpływami jest mniejsza niż 50% szacunkowych kosztów dopuszczalnych, dofinansowanie jest równe różnicy między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi a szacunkowymi wpływami
- Jeżeli różnica między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi a szacunkowymi wpływami jest większa niż 50% szacunkowych kosztów dopuszczalnych, dofinansowanie jest równe 50% szacunkowych kosztów dopuszczalnych

$$1\,110\,000 - 600\,000 = 510\,000 < 555\,000 \quad (50\% \times 1\,110\,000)$$

Dofinansowanie KE wyniesie **510 000 €**

Działalność wdrożeniowa:

Ograniczenia wsparcia publicznego nie odnoszą się do jednostek badawczych typu non-profit, kalkulacja dofinansowania KE będzie więc następująca:

- Jeżeli różnica między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi a szacunkowymi wpływami jest mniejsza niż 35% szacunkowych kosztów dopuszczalnych, dofinansowanie jest równe różnicy między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi, a szacunkowymi wpływami
- Jeżeli różnica między szacunkowymi kosztami dopuszczalnymi a szacunkowymi wpływami jest większa niż 35% szacunkowych kosztów dopuszczalnych, dofinansowanie jest równe 35% szacunkowych kosztów dopuszczalnych

$$832\,500 - 400\,000 = 432\,500 > 291\,375 \quad (35\% \times 832\,500)$$

Dofinansowanie KE wyniesie **291 375 €**

Działalność szkoleniowa:

$$[(100\% \times 277\,500) - 0] = \mathbf{277\,500€}$$

Zarządzanie konsorcjum:

$$[100\% \times 83\,250) - 0] = \mathbf{83\,250\text{€}}$$

Całkowite dofinansowanie KE:

$$(510\,000 + 291\,375 + 277\,500 + 83\,250) = \mathbf{1\,162\,125\text{€}}$$

Poniższa tabela przedstawia maksymalne dofinansowanie (€) KE dla poszczególnych wykonawców i całego projektu:

				Działania badawczo-rozwojowe/innowacyjne	Działania wdrożeniowe	Działania szkoleniowe	Zarządzanie konsorcjum	Ogółem	Maksymalne dofinansowanie KE
1	NL	FC	Koszty dopuszczalne	1 110 000	832 500	277 500	83 250	2 303 250	1 162 125
			Wpływy	600 000	400 000			1 000 000	
2	PL	FCF	Koszty dopuszczalne	720 000	540 000	180 000	54 000	1 494 000	783 000
			Wpływy					0	
3	UK	FC	Koszty dopuszczalne	900 000	675 000	225 000	67 500	1 867 500	978 750
			Wpływy					0	
4	RU	AC	Koszty dopuszczalne	360 000	360 000	0	54 000	774 000	774 000
			Wpływy					0	
Ogółem								6 438 750	
Maksymalne dofinansowanie KE									3 697 875
W tym zarządzanie konsorcjum								750	6,99%
Ponieważ działalność związana z zarządzaniem konsorcjum nie przekracza w tym przykładzie 7% wkładu KE, maksymalne dofinansowanie KE wyniesie 3 697 875 €									

3.2 Dofinansowanie w formie grantu na integrację

Przy kalkulacji tego rodzaju finansowania brany jest pod uwagę przewidywany stopień integracji wyrażony przez liczbę pracowników naukowo-badawczych i doktorantów zaangażowanych w prace sieci, charakterystyka danej dziedziny badań oraz wspólny program działań (JPA).

Podczas oceny wniosków tylko te z nich, których kryteria „stopień integracji oraz wspólny program działań” osiągną wymagany próg, będą rozważane do akceptacji przez KE.

Grant na integrację obliczany jest poprzez pomnożenie średniej rocznej wysokości grantu na pracowników naukowych oraz premii na doktorantów przez czas trwania projektu.

W tabeli poniżej przedstawiono przeliczenie liczby pracowników naukowo-badawczych zaangażowanych w prace sieci na średnią roczną wysokość grantu z KE przypadającego na projekt.

Liczba pracowników naukowo-badawczych	Roczna wysokość grantu*
50 pracowników	1 mln EUR
100 pracowników	2 mln EUR
150 pracowników	3 mln EUR
250 pracowników	4 mln EUR
500 pracowników	5 mln EUR
1000 pracowników i więcej	6 mln EUR

- Grant dla pośredniej liczby pracowników naukowo-badawczych obliczany jest przez interpolację liniową

Na każdego doktoranta biorącego udział w pracach sieci przewidziana jest premia w wysokości 4000 EUR na rok, maksymalna wartość sumarycznej premii nie może przekroczyć 10% wysokości grantu przypadającego na pracowników naukowo-badawczych.

Pracownicy naukowo-badawczy

Personel naukowo-badawczy mający co najmniej 4-letnie doświadczenie w badaniach naukowych lub stopień doktora. Ponadto pracownik naukowo-badawczy musi być zatrudniony przez jednego z członków konsorcjum lub pozostawać w jego dyspozycji na podstawie formalnej umowy między wyżej wymienionym członkiem konsorcjum a pracodawcą badacza. Dany pracownik musi także wchodzić w skład określonego imiennie zespołu (lista dostępna do kontroli) wytypowanego do realizacji zadań sieci w dniu złożenia do Komisji wniosku projektowego.

Doktoranci

Słuchacze prowadzonych przez jednego z członków konsorcjum studiów doktoranckich, niespełniający warunków, które kwalifikowałyby ich jako pracowników naukowych. Ponadto muszą wchodzić w skład określonego imiennie zespołu (lista dostępna do kontroli) wytypowanego do realizacji zadań sieci w dniu złożenia do Komisji wniosku projektowego.

Kalkulacja grantu z udziałem wykonawców z krajów trzecich

Pracownicy naukowo-badawczy i doktoranci wykonawców z krajów trzecich, nie objętych programem INCO² mogą być uwzględnieni w kalkulacji grantu tylko wtedy, gdy w odpowiednim Work Programme lub/i w Call for proposal jest zaznaczone, że wykonawcy z krajów, do których należą m.in. Japonia, USA, Australia, Nowa Zelandia, mogą otrzymać dofinansowanie z KE.

3.2.1 Przykłady kalkulacji dofinansowania w formie grantu na integrację

Przykład 1

Dane:

7 niezależnych wykonawców z Niemiec (DE), Polski (PL), Wielkiej Brytanii (UK), Rosji (RU), Izraela (IL), Francji (FR), Holandii (NL)

Czas trwania projektu: 5 lat

- 150 pracowników naukowo-badawczych
- 40 doktorantów

Wykonawca nr	Nazwa wykonawcy	Pracownicy naukowo-badawczy przewidywani do realizacji zadań sieci			Doktoranci przewidywani do realizacji zadań sieci		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1	DE	5	8	13			0
2	PL	10	4	14	7	12	19
3	UK	8	22	30			0
4	RU	11	18	29	5	4	9
5	IL	6	12	18			0
6	FR	8	14	22	2	3	5
7	NL	15	9	24	5	2	7
Ogółem		63	87	150	19	21	40

² Kraje objęte programem INCO - kraje rozwijające się, kraje Basenu Morza Śródziemnego, kraje Zachodnich Bałkanów, Rosja i inne kraje Wspólnoty Niepodległych Państw

Kalkulacja grantu:

Konsorcjum składa się z:

- 4 wykonawców z krajów członkowskich (DE, UK, FR, NL)
- 1 wykonawcy z krajów kandydujących (PL)
- 1 wykonawcy z krajów stowarzyszonych (IL)
- 1 wykonawcy z krajów trzecich objętych programem INCO (RU)

Wszyscy wykonawcy mogą otrzymać dofinansowanie z KE. Całkowita liczba pracowników naukowo-badawczych i doktorantów może być wzięta pod uwagę przy kalkulacji grantu.

W konsekwencji roczny grant na integrację wyniesie 3 000 000€, biorąc pod uwagę zgodnie z tabelą liczbę pracowników naukowo-badawczych, oraz 160 000€ premii ze względu na liczbę doktorantów (40 doktorantów x 4 000€).

Premia na doktorantów nie przekracza 10% wysokości grantu przypadającego na pracowników naukowo-badawczych i nie będzie podlegać redukcji.

Projekt trwa 5 lat, tak więc całkowity grant na integrację wyniesie:

$$(3\,000\,000\text{€} + 160\,000\text{€}) \times 5 = 15\,800\,000\text{€}$$

Przykład 2

Dane:

7 niezależnych wykonawców z Niemiec (DE), Polski (PL), Wielkiej Brytanii (UK), Rosji (RU), Izraela (IL), Francji (FR), Holandii (NL)

Czas trwania projektu: 5 lat

- 75 pracowników naukowo-badawczych
- 40 doktorantów

Wykonawca nr	Nazwa wykonawcy	Pracownicy naukowo-badawczy przewidywani do realizacji zadań sieci			Doktoranci przewidywani do realizacji zadań sieci		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1	DE	5	4	9	2	2	4
2	PL	1	4	5	1	1	2
3	UK	8	8	16	7	5	12
4	RU	7	7	14	5	4	9
5	IL	5	6	11	2	1	3
6	FR	6	5	11	2	3	5
7	NL	4	5	9	4	1	5
Ogółem		36	39	75	23	17	40

Kalkulacja grantu:

Konsorcjum składa się z:

- 4 wykonawców z krajów członkowskich (DE, UK, FR, NL)
- 1 wykonawcy z krajów kandydujących (PL)
- 1 wykonawcy z krajów stowarzyszonych (IL)
- 1 wykonawcy z krajów trzecich objętych programem INCO (RU)

Wszyscy wykonawcy mogą otrzymać dofinansowanie z KE. Całkowita liczba pracowników naukowo-badawczych i doktorantów może być wzięta pod uwagę przy kalkulacji grantu.

W konsekwencji roczny grant na integrację z uwagi na liczbę pracowników naukowo-badawczych wyniesie (zgodnie z tabelą):

$$[1\,000\,000\text{€} + (2\,000\,000\text{€} - 1\,000\,000\text{€}) / (100 - 50) \times (75 - 50)] = 1\,500\,000\text{€},$$

premia ze względu na liczbę doktorantów: 160 000€ (40 doktorantów x 4 000€)

Premia na doktorantów przekracza 10% wysokości grantu przypadającego na pracowników naukowo-badawczych ($10\% \times 1500\ 000\text{€} = 150\ 000\text{€}$), dlatego ulega ona redukcji do 150 000€

Projekt trwa 5 lat, więc całkowity grant na integrację wyniesie:

$$(1\ 500\ 000\text{€} + 150\ 000\text{€}) \times 5 = 8\ 250\ 000\text{€}$$

Przykład 3

Dane:

8 niezależnych wykonawców z Niemiec (DE), Polski (PL), Wielka Brytania (UK), Rosji (RU), Izraela (IL), Francji (FR), Holandii (NL), Stanów Zjednoczonych (US)

Czas trwania projektu: 5 lat

- 175 pracowników naukowo-badawczych
- 90 doktorantów

Wykonawca nr	Nazwa wykonawcy	Pracownicy naukowo-badawczy przewidywani do realizacji zadań sieci			Doktoranci przewidywani do realizacji zadań sieci		
		Kobiety	Mężczyźni	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
1	DE	15	21	36	6	8	14
2	PL	2	5	7	1	2	3
3	UK	12	15	27	7	8	15
4	RU	5	7	12	5	4	9
5	IL	7	4	11	2	1	3
6	FR	17	28	45	12	15	27
7	NL	3	12	15	2	5	7
8	US	10	12	22	5	7	12
Ogółem		71	104	175	40	50	90

Kalkulacja grantu:

Konsorcjum składa się z:

- 4 wykonawców z krajów członkowskich (DE, UK, FR, NL)
- 1 wykonawcy z krajów kandydujących (PL)
- 1 wykonawcy z krajów stowarzyszonych (IL)
- 1 wykonawcy z krajów trzecich objętych programem INCO (RU)
- 1 wykonawca z krajów trzecich nie objętych programem INCO (US)

Wykonawca z USA nie otrzyma dofinansowania z KE (wykonawcy z krajów trzecich nie objętych programem INCO otrzymują dofinansowanie z KE tylko w wyjątkowych przypadkach). Dlatego przy kalkulacji grantu nie będą brani pod uwagę pracownicy naukowo-badawczy i doktoranci wykonawcy ze Stanów Zjednoczonych.

W konsekwencji liczba pracowników zaangażowanych w pracach sieci, którzy brani są pod uwagę przy obliczaniu grantu zostanie zredukowana:

$$\text{Pracownicy naukowo-badawczy } 175 - 22 = 153$$

$$\text{Doktoranci } 90 - 12 = 78$$

Roczny grant na integrację z uwagi na liczbę pracowników naukowo-badawczych wyniesie:

$$[3\ 000\ 000\text{€} + (4\ 000\ 000\text{€} - 3\ 000\ 000\text{€}) / (250 - 150)] \times (153 - 150) = 3\ 030\ 000\text{€},$$

z uwagi na liczbę doktorantów: 312 000€ (78 doktorantów x 4.000€).

Premia na doktorantów przekracza 10% wysokości grantu przypadającego na pracowników naukowo-badawczych ($10\% \times 3\ 030\ 000\text{€} = 303\ 000\text{€}$), więc ulega ona redukcji do 303 000€.

Projekt trwa 5 lat, więc całkowity grant na integrację wyniesie:

$$(3\ 030\ 000\text{€} + 303\ 000\text{€}) \times 5 = 16\ 665\ 000\text{€}$$

3.3 Dofinansowanie w formie ryczałtu

Jeżeli dofinansowanie KE przyjmuje formę ryczałtu, nie jest on kalkulowany na podstawie szacunkowych kosztów realizacji działań. Wielkość dofinansowania negocjowana jest między Konsorcjum a Komisją w oparciu o planowany zakres zadań, który został przedstawiony we wniosku projektowym. Wynegocjowana kwota dofinansowania oraz jego forma („ryczałt”) będą wyraźnie określone w Art. 5 głównej części Kontraktu.

4. ZASADY SPRAWOZDAWCZOŚCI

4.1 Raporty

Realizacja projektu powinna przebiegać zgodnie z planem prac, określającym zadania i ich pakiety (tasks, workpackages), punkty zwrotne projektu (milestones) oraz terminy uzyskania mierzalnych wyników (deliverables), zawartym w Aneksie I do Kontraktu. Koordynator projektu zobowiązany jest, zgodnie z kontraktem, dostarczyć do KE następujące rodzaje raportów:

- Raporty okresowe
- Raporty uzupełniające
- Raport końcowy
- Plan Implementacji Technologii (TIP)

Czas realizacji projektu podzielony jest zgodnie z kontraktem na okresy sprawozdawcze, które określone są dla danego rodzaju projektu. Składanie raportów z przebiegu realizacji prac wymagane jest z reguły co pół roku lub co rok. Wszelkie raporty należy składać w terminie 45 dni od daty zakończenia poszczególnych okresów sprawozdawczych. W tych samych terminach składa się raporty finansowe dotyczące kosztów poniesionych na realizację projektu (Financial Statement). Termin 45 dni obowiązuje również dla raportów i sprawozdań końcowych, jednak w tym przypadku na prośbę konsorcjum może on zostać przedłużony o dalsze 45 dni.

Koordynator może zostać zobowiązany do częstszego składania raportów bieżących o stanie prac i ich koordynacji, np. co 3 miesiące.

Konsorcjum projektowe za każdy okres sprawozdawczy składa do KE następujące raporty:

1. Raport okresowy z realizacji projektu, zawierający zestawienie działań przeprowadzonych w danym okresie przez konsorcjum, opis postępu w osiąganiu założonych celów projektu, przewidzianych pośrednich etapów i rezultatów, określenie napotkanych problemów i podjętych działań zaradczych
2. Plan wykorzystania i rozpowszechniania wiedzy podczas trwania projektu zgodny z Aneksem I do Kontraktu
3. Raport okresowy z zarządzania projektem zawierający:
  - Uzasadnienie zaangażowania przez każdego z wykonawców określonych zasobów w odniesieniu do zrealizowanych działań oraz uzasadnienie konieczności ich poniesieniaWykonawcy stosujący Model AC muszą zidentyfikować **wszystkie** osoby zaangażowane w projekcie i przedstawić szacunkowe koszty ogółem odnoszące się do wszystkich kosztów przez nich poniesionych, nie tylko dopuszczalnych kosztów dodatkowych przedstawionych w raporcie finansowym, ale również kosztów bieżących.
  - Raport finansowy (formularz C) za dany okres sprawozdawczy, przekazany przez każdego z wykonawców
  - Zbiorczy raport finansowy zawierający zestawienie kosztów wykazanych przez wszystkich wykonawców w przekazanych formularzach C
4. Raport przedstawiający podział dofinansowania z KE, dokonany w danym okresie

sprawozdawczym pomiędzy poszczególnych wykonawców

5. Dodatkowe raporty, jeśli są wymagane

Oprócz ww. raportów konsorcjum zobowiązane jest w przypadku Projektów Zintegrowanych przedstawić dodatkowo szczegółowy plan pracy (Implementation Plan), a w przypadku Sieci Doskonałości wspólny program działań (Joint Programme of Activities) na każde następne 18 miesięcy.

KE biorąc pod uwagę przedstawione raporty okresowe, może zażądać przeprowadzenia przez niezależnych ekspertów przeglądu realizacji projektu. Wynik przeglądu decyduje o dalszym jego finansowaniu przez KE. W przypadku negatywnej oceny, KE może zawiesić realizację projektu do czasu wykonania działań naprawczych lub zerwać kontrakt.

Po zakończeniu projektu konsorcjum zobowiązane jest również do złożenia następujących raportów:

1. Raportu końcowego opracowanego w formie dostępnej do publikacji, obejmującego opis zrealizowanych prac, celów, wyników i wniosków wynikających z realizacji projektu. Raport końcowy powinien być sporządzony zgodnie z wymogami Kontraktu i zawierać wystarczające informacje o nowych rozwiązaniach, pozwalające stronom trzecim z Krajów UE oraz Stowarzyszonych na podjęcie decyzji o zakupie licencji na technologie opracowane lub rozwinięte w wyniku realizacji projektu. W przypadku, gdy w raporcie powinien być przedstawiony pełny opis zrealizowanych prac poufnych, może on być opracowany w wersji niejawniej lub zawierać Aneks poufny
2. Raportu końcowego z zarządzania projektem obejmującego cały okres trwania projektu, w tym zbiorczego raportu finansowego zawierającego zestawienie kosztów wykazanych przez wszystkich wykonawców w przekazanych formularzach C.
3. Dodatkowych raportów, jeśli są wymagane

Raport przedstawiający podział dofinansowania z KE pomiędzy poszczególnych wykonawców, dokonany po zakończeniu projektu, należy złożyć w terminie 60 dni od daty otrzymania przez konsorcjum ostatniej transzy dofinansowania z KE.

Do raportu końcowego dołączony jest końcowy plan wykorzystania i rozpowszechnienia wiedzy. Powinien on wskazywać wszystkie możliwości rozwoju wiedzy i planowane dalsze badania lub ich wykorzystanie, jak również zawierać program rozpowszechniania zdobytej wiedzy. Szczegółowy zakres planu, jak i format obowiązkowy dla danego rodzaju projektu, dostępny jest w dokumentach KE. Plan opublikowany będzie z zachowaniem zasad poufności.

4.2 Raport finansowy

Raport finansowy jest częścią składową raportów i ściśle obejmuje kolejne okresy sprawozdawcze, zwykle 6 miesięcy lub rok. Dokument ten sporządza każdy wykonawca projektu, a następnie koordynator przesyła do KE raporty wszystkich członków konsorcjum projektowego. W raportach finansowych podaje się zestawienie wydatków poniesionych w zakresie kosztów dopuszczalnych, przewidzianych do finansowania przez KE w ramach kontraktu. Koszty te muszą być dokumentowane w sposób obowiązujący w danej instytucji, z tym, że koszty personelu muszą być wykazane na podstawie czasu faktycznie przepracowanego.

Do raportów finansowych nie załącza się ani rejestrów czasu pracy ani żadnych innych oryginalnych dokumentów (faktur, biletów, rachunków). Dokumenty takie należy zachować przez cały okres realizacji projektu i przez pięć lat po jego zakończeniu, w tym czasie KE ma prawo do ich kontroli.

W raportach finansowych nie wolno ujmować wydatków poniesionych przed rozpoczęciem lub po zakończeniu okresu sprawozdawczego.

Zdarzają się sytuacje, w których wydatek poniesiony w pewnym okresie sprawozdawczym nie został w nim uwzględniony (np. ze względu na opóźnienia w księgowaniu) lub został uwzględniony nieprawidłowo. W takim przypadku można w następnym okresie sprawozdawczym dokonać korekty (adjustments to previous periods). Korekta taka wymaga jednak szczegółowego uzasadnienia.

4.3 Szczególne zasady dot. Projektów Zintegrowanych i Sieci Doskonałości

W przypadku Projektów Zintegrowanych i Sieci Doskonałości okres sprawozdawczy wynosi zawsze 12 miesięcy (z wyjątkiem ostatniego okresu):

- Jeśli ostatni okres sprawozdawczy jest krótszy lub równy 6 miesięcy – będzie dodany do poprzedniego okresu sprawozdawczego, czyli ostatni okres będzie dłuższy niż 12 miesięcy, krótszy lub równy 18 miesięcy
- Jeżeli ostatni okres sprawozdawczy jest dłuższy niż 6 miesięcy – będzie rozliczany jako oddzielny okres sprawozdawczy

Przykład 1

Projekt Zintegrowany (Sieć Doskonałości), czas trwania 60 miesięcy

Art. 6 Kontraktu będzie brzmiał następująco:

Projekt jest podzielony na okresy sprawozdawcze o następującej długości:

- P1: od mies. 1 do mies. 12
- P2: od mies. 13 do mies. 24
- P3: od mies. 25 do mies. 36
- P4: od mies. 37 do mies. 48
- P5: od mies. 49 do mies. 60

Przykład 2

Projekt Zintegrowany (Sieć Doskonałości), czas trwania 67 miesięcy

Art. 6 Kontraktu będzie brzmiał następująco:

Projekt jest podzielony na okresy sprawozdawcze o następującej długości:

- P1: od mies. 1 do mies. 12
- P2: od mies. 13 do mies. 24
- P3: od mies. 25 do mies. 36
- P4: od mies. 37 do mies. 48
- P5: od mies. 49 do mies. 60
- P6: od mies. 61 do mies. 67

Przykład 3

Projekt Zintegrowany (Sieć Doskonałości), czas trwania 65 miesięcy

Art. 6 Kontraktu będzie brzmiał następująco:

Projekt jest podzielony na okresy sprawozdawcze o następującej długości:

- P1: od mies. 1 do mies. 12
- P2: od mies. 13 do mies. 24
- P3: od mies. 25 do mies. 36
- P4: od mies. 37 do mies. 48
- P5: od mies. 49 do mies. 65

Przykład 4

Projekt Zintegrowany (Sieć Doskonałości), czas trwania 18 miesięcy

Art. 6 Kontraktu będzie brzmiał następująco:

Projekt posiada jeden okres sprawozdawczy:

- P1: od mies.1 do mies. 18

W pozostałych rodzajach projektów długość okresów sprawozdawczych może być różna i określana jest podczas negocjacji z KE.

4.4 Kurs przeliczania waluty

Koszty dopuszczalne wykazane przez wykonawców w formularzu C muszą być wyrażone w EURO. W związku z powyższym koszty poniesione w walutach innych niż EURO należy przeliczyć na podstawie:

- Kursu wymiany zatwierdzonego przez KE i obowiązującego w pierwszym dniu roboczym miesiąca następującego po dacie zakończenia okresu sprawozdawczego

Poniesione koszty po przeliczeniu na EURO, ze względu na zmiany kursów walut zazwyczaj nie są dokładnie równe kwocie faktycznie wydatkowanej. Wobec faktu, że w dłuższym horyzoncie czasowym kurs złotówki do EURO jest zmienny, zatwierdzone wydatki po przeliczeniu na EURO mogą być mniejsze lub większe od faktycznie poniesionych. Dlatego też przy stosowaniu takiego sposobu przeliczania walut konieczna jest stała analiza zmian kursów walut.

- Kursu wymiany, który obowiązywał w dniu poniesienia rzeczywistych kosztów
Jest to nowa możliwość sposobu przeliczania walut, która nie istniała w 5.PR.

Składając raport finansowy, wykonawca musi wykazać w formularzu C zastosowany sposób przeliczania walut, który należy stosować przez cały okres realizacji projektu.

Informacja o kursach wymiany znajduje się na stronie internetowej:

<http://www.ecb.int/stats/eurofxref> lub we właściwym Dzienniku Urzędowym UE.

4.5 Raport audytora

Raport audytora jest dokumentem wystawianym przez audytora zewnętrznego (w przypadku instytucji publicznej – przez audytora zewnętrznego lub właściwego urzędnika), potwierdzającym, że koszty, a w odpowiednich przypadkach także wpływy do projektu wykazane w raporcie finansowym, zostały obliczone zgodnie z wymogami kontraktu, przepisami prawnymi i finansowymi 6.PR.

Należy podkreślić, że KE zachowuje prawo do przeprowadzenia audytu w ciągu trwania projektu i do pięciu lat po jego zakończeniu.

Za okres sprawozdawczy, dla którego jest to wymagane zgodnie z Kontraktem, każdy z wykonawców przedstawia raport audytora stwierdzający, że koszty poniesione na realizację projektu w danym okresie spełniają warunki określone w Kontrakcie. W raporcie powinny być określone kwoty podlegające weryfikacji. Jeżeli w kosztach projektu uwzględnione są koszty poniesione przez strony trzecie, podlegają one również zatwierdzeniu przez audytora.

Każdy wykonawca może wybrać dowolnego uprawnionego audytora zewnętrznego lub właściwego urzędnika w przypadku instytucji publicznej, także zwykle zatrudnianego, pod warunkiem, że spełnia on następujące wymagania:

- Musi być niezależny od wykonawcy

Niezależność oznacza, że raport audytora jest wykonywany bez jakichkolwiek wskazówek lub ingerencji ze strony wykonawcy. W przypadku podmiotów publicznych wstępnym warunkiem

dla wyboru właściwego urzędnika jest fakt, że nie był on w jakikolwiek sposób zaangażowany w sporządzenie raportu finansowego.

- Musi posiadać uprawnienia do dokonywania ustawowych kontroli dokumentów finansowych zgodnie z ósmą dyrektywą Rady 84/253/EWG z dnia 10 kwietnia 1984r. lub podobnymi przepisami krajowymi

Podmiot publiczny, który wybrał usługi danego urzędnika państwowego musi być w stanie potwierdzić, że właściwe władze krajowe nadały temu urzędnikowi zdolność prawną do przeprowadzania kontroli podmiotów publicznych.

Audytor zewnętrzny związany jest umową jedynie z wykonawcą, nie łączy go umowa z KE, która nie interweniuje w jakiegokolwiek spory pomiędzy audytorem a wykonawcą.

Lista audytorów i informacje o audycie w krajach członkowskich i stowarzyszonych znajdują się na stronie: www.fee.be/members/countries.htm

Raport wystawiony przez audytora nie pomniejsza odpowiedzialności wykonawców zgodnie z kontraktem ani praw KE wynikających z kontraktu.

Raport audytora odnośnie prawidłowości wykazania kosztów poniesionych przez poszczególnych wykonawców przedkładany jest zawsze wraz z okresowymi raportami finansowymi i obejmuje jeden lub więcej okresów sprawozdawczych. Raport audytora nie zawsze jest wymagany dla każdego okresu sprawozdawczego, jest to uzależnione od rodzaju realizowanego projektu.

Nawet, jeżeli raport audytora nie jest wymagany za dany okres sprawozdawczy, musi być obowiązkowo przedstawiony przez każdego wykonawcę, który zwraca się o dofinansowanie z KE przekraczające 750 000 EUR w danym okresie.

Koszty dopuszczalne poniesione na rzecz wykonawcy przez strony trzecie, określone w Aneksie I do Kontraktu, mogą być potwierdzone przez:

- audytora danego wykonawcy
- audytora strony trzeciej

dlatego też do formularza C może być dołączony jeden lub więcej raportów audytora.

Nie istnieje standardowy format raportu audytora, jednak o ile jest to możliwe, audytor powinien stosować model zalecany przez KE.

Raport powinien być sporządzony w jednym z oficjalnych języków UE, jeżeli tak nie jest, to należy do niego dołączyć tłumaczenie przysięgłe raportu na jeden z języków oficjalnych, najlepiej angielski.

Koszt sporządzenia raportu audytora jest kosztem uprawnionym w ramach działań związanych z zarządzaniem konsorcjum. Jeżeli raport jest wykonywany przez audytora zewnętrznego lub w przypadku instytucji publicznych urzędnika z zewnątrz, koszt ten zaliczany jest do kategorii podwykonawstwa. W związku z tym koszt ten nie jest uwzględniany przy wyliczaniu ryczału na koszty pośrednie przez wykonawców stosujących model AC i FCF rozliczania kosztów.

5. PŁATNOŚCI

Dofinansowanie z KE dla wykonawców projektu zostaje wypłacone koordynatorowi na podstawie wykazanych i zaakceptowanych przez KE kosztów realizacji projektu, zgodnie z poniższymi warunkami:

- Przydział poszczególnych transzy dofinansowania z KE dla każdego z wykonawców ustala konsorcjum zgodnie z Kontraktem i postanowieniami umowy konsorcjum
- Koordynator bez nieuzasadnionej zwłoki powinien rozdzielić dofinansowanie z KE pomiędzy wykonawców

KE po podpisaniu kontraktu, wypłaci koordynatorowi zaliczkę do wysokości 85%³ szacowanego dofinansowania KE przypadającego na okres odpowiadający pierwszemu okresowi sprawozdawczemu oraz pierwszym sześciu miesiącom kolejnego okresu sprawozdawczego, wykazanego w tabeli szacowanego podziału kosztów, zawartej w Aneksie I do Kontraktu.

Zaliczka ta zostanie wypłacona w ciągu 45 dni od daty określonej w Art. 8 Kontraktu, może to być:

- Data wejścia w życie kontraktu
- Data przystąpienia do kontraktu ostatniego wykonawcy wymaganego do uzyskania minimalnej liczby uczestników ustalonej w Zasadach uczestnictwa i wyszczególnionej w konkursie, na który projekt jest składany
- Data przystąpienia do kontraktu ostatniego z wykonawców określonych w Art.1 Kontraktu

Raport za dany okres sprawozdawczy powinien być zatwierdzony w ciągu 45 dni od daty wpłynięcia do Komisji, w niektórych przypadkach okres ten może być przedłużony do 90 dni. Jednak okres od daty wpłynięcia raportu do daty płatności nie może być dłuższy niż 90 dni. Tak więc, nawet jeśli ocena raportu będzie trwała dłużej niż 45 dni, to termin 90 dni od daty wpłynięcia raportu do daty płatności musi być zachowany.

W terminie 45 dni po zatwierdzeniu raportów za każdy okres sprawozdawczy (z uwzględnieniem zastrzeżenia powyżej):

- Zostaje rozliczona kwota zaliczki wypłaconej przez KE na miniony okres sprawozdawczy i jeśli przedstawione raporty audytora potwierdzają prawidłowość poniesionych przez konsorcjum kosztów, zostaje ona zamieniona na płatność przyjętą
- Komisja wypłaci koordynatorowi zaliczkę do wysokości 85% szacowanego dofinansowania KE, odpowiadającego danemu okresowi sprawozdawczemu przedłużonemu o pierwsze sześć miesięcy kolejnego okresu sprawozdawczego, wykazanego w tabeli szacowanego podziału kosztów za ten okres zawartej w Aneksie I do Kontraktu

W przypadku, gdy kwota płatności przyjętej za poprzedni okres sprawozdawczy jest niższa od kwoty zaliczki już wypłaconej konsorcjum, KE odejmuje różnicę od kwoty kolejnej zaliczki.

W przypadku, gdy kwota przyjęta za poprzedni okres sprawozdawczy jest wyższa od kwoty zaliczki wypłaconej już konsorcjum, Komisja dodaje różnicę do kwoty kolejnej zaliczki.

W terminie 45 dni po zatwierdzeniu przez KE sprawozdań za ostatni okres sprawozdawczy i sprawozdań końcowych, KE ureguluje płatność końcową obejmującą cały okres realizacji projektu. W przypadku braku akceptacji raportu przez KE, harmonogram płatności ulegnie zmianie zgodnie z Art.8 Kontraktu.

5.1 Przykłady realizacji płatności przez KE

Projekty Zintegrowane i Sieci Doskonałości

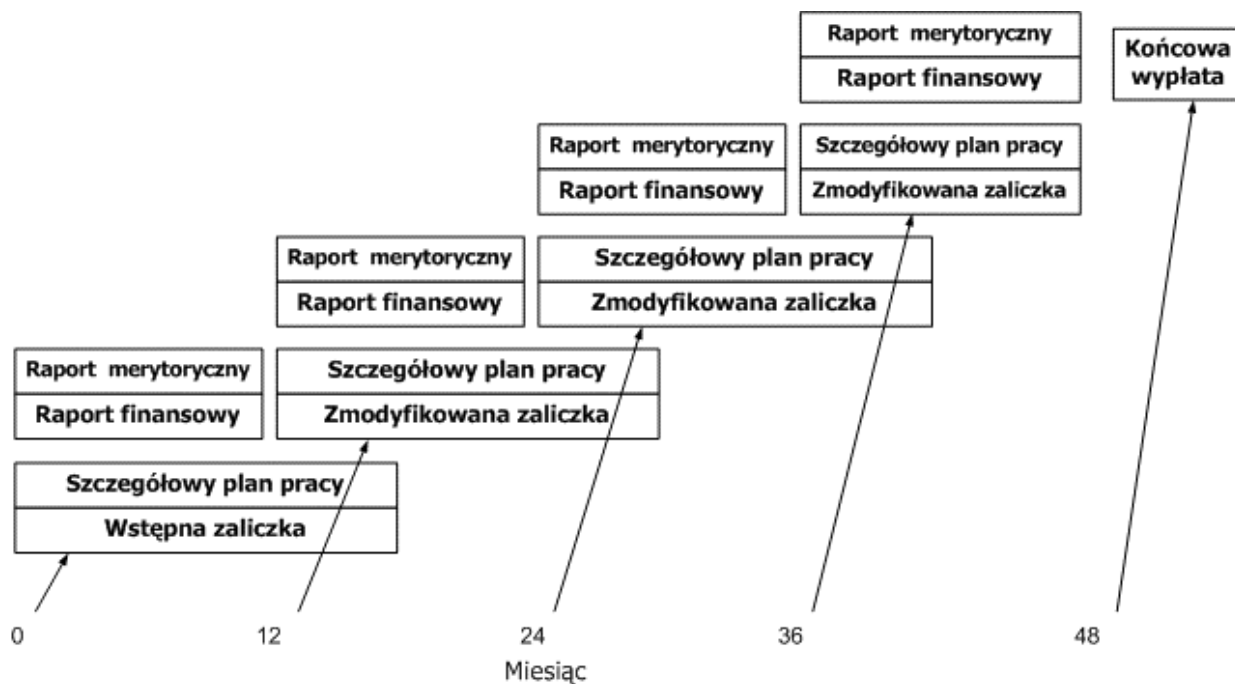
W przypadku Projektów Zintegrowanych i Sieci Doskonałości okres sprawozdawczy, z wyjątkiem ostatniego okresu, wynosi zawsze 12 miesięcy. Po podpisaniu kontraktu KE wypłaci koordynatorowi zaliczkę na okres 18 miesięcy do wartości 85% szacowanego dofinansowania KE wykazanego w tabeli podziału kosztów (szczegółowy plan pracy) zawartej w Aneksie I do Kontraktu. Po 12 miesiącach realizacji projektu, konsorcjum przedstawia KE sprawozdania i szczegółowy plan pracy na kolejne 18 miesięcy. Natomiast KE uzupełni zaliczkę tak, aby

---

³ Dofinansowanie KE ograniczone jest do maksymalnego poziomu 80% dla projektów nie uwzględniających wspólnej odpowiedzialności wykonawców lub w przypadkach, gdy zabezpieczenie wspólnej odpowiedzialności uznane jest przez KE za niewystarczające dla zabezpieczenia jej interesów finansowych. Poziom ten może być podniesiony do wysokości 85%, jeżeli każdy z wykonawców przedstawi gwarancję bankową.

konsorcjum w dalszym ciągu dysponowało 85% przewidywanego dofinansowania KE na okres kolejnych 18 miesięcy. Bardzo istotnym i korzystnym dla wykonawców projektów jest fakt, że w tym systemie płatności, wykonawcy otrzymują zaliczkę na 18 miesięcy realizacji projektu, a okres sprawozdawczy kończy się po 12 miesiącach. Dlatego też w dyspozycji wykonawców pozostaje część zaliczki umożliwiająca realizację projektu przez następne 6 miesięcy.

Harmonogram raportów i płatności na przykładzie 4-letniego Projektu Zintegrowanego

W przypadku Sieci Doskonałości akceptacja raportu uzależniona jest od osiągnięcia satysfakcjonujących postępów w trwałej integracji sieci (realizacja JPA), grant wypłacany będzie w rocznych ratach.

Chociaż dofinansowanie KE na rzecz Sieci Doskonałości nie jest obliczane na podstawie budżetu szacowanych kosztów, jego wypłata jest uzależniona od poniesienia przez uczestników kosztów, których wartość musi przekroczyć kwotę grantu (Art.5 Kontraktu). Jeśli tak nie jest, płatność za ostatni okres sprawozdawczy jest ograniczona do 95% kosztów dopuszczalnych poniesionych w tym okresie.

Projekty Badawczo-Rozwojowe, Działania Koordynujące i Działania Wspomagające

W przypadku Projektów Badawczo-Rozwojowych, Działań Koordynujących i Działań Wspomagających okres sprawozdawczy może trwać różnie. W kontrakcie będzie ustalony czas trwania okresu sprawozdawczego i KE wypłaci koordynatorowi zaliczkę w wysokości do 85% szacowanego dofinansowania na okres obejmujący dany okres sprawozdawczy przedłużony o 6 miesięcy kolejnego okresu. System płatności opiera się na takich samych zasadach, jak w przypadku Sieci Doskonałości i Projektów Zintegrowanych.

Harmonogram raportów i płatności na przykładzie projektu 3-letniego

W przypadku Działań Wspomagających (SSA), jeśli koszty dopuszczalne poniesione w czasie trwania projektu są mniejsze niż wkład KE określony w Art. 5 Kontraktu, wtedy dofinansowanie KE jest ograniczone do 95% całkowitych kosztów dopuszczalnych.

5.2 Odsetki od kwot zaliczek wypłacanych przez KE

Zaliczka wypłacona koordynatorowi, jak i kwota odsetek uzyskanych przez koordynatora z zaliczki przekazanej przez KE pozostają własnością KE.

Wszelkie odsetki uzyskane przez koordynatora od kwoty zaliczki będą wzięte pod uwagę przez KE przy określaniu ostatecznej wartości dofinansowania.

W odnośnym raporcie okresowym koordynator (tylko koordynator) ma obowiązek zgłosić KE wszelkie odsetki lub równoznaczne korzyści uzyskane z zaliczki, którą otrzymał. W konsekwencji przy określaniu przez KE całkowitej kwoty kolejnej zaliczki, kwota uzyskanych przez koordynatora odsetek od poprzedniej zaliczki zostanie uznana jako już wypłacona część danej zaliczki.

Przykład

Jeżeli w danym okresie konsorcjum otrzymało zaliczkę w wysokości 1 000 000€ i koordynator zgłasza odsetki z zaliczki w wysokości 13 250€, to całkowita suma zaliczki otrzymanej przez koordynatora wyniesie 1 013 250€. Będzie ona wzięta pod uwagę przy wyliczaniu następnej raty dofinansowania KE.

5.3 Opóźnienia w płatnościach z KE

W przypadku opóźnienia w płatnościach, wykonawca(y) może zażądać wypłacenia odsetek w okresie dwóch miesięcy od otrzymania płatności. Odsetki za zwłokę są obliczane na podstawie stopy procentowej stosowanej przez Europejski Bank Centralny w głównych operacjach refinansujących powiększonej o 3 i pół punktu procentowego, opublikowanej w serii C Dziennika Urzędowego UE i obowiązującej w pierwszym dniu kalendarzowym miesiąca, w którym przypada termin płatności. Odsetki za zwłokę wypłacane są za okres od daty wygaśnięcia terminu płatności do daty uiszczenia płatności. Za datę uiszczenia płatności uznaje się datę obciążenia rachunku KE należną sumą. Wypłata odsetek nie jest uważana za część dofinansowania UE określonego w postanowieniach Art. 5 Kontraktu.

6. KONTROLA

Wyróżnia się następujące rodzaje kontroli:

- Kontrola przed podpisaniem kontraktu (ex ante)
- Kontrola podczas realizacji projektu i po jej zakończeniu (ex post)

6.1 Kontrola przed podpisaniem kontraktu

Zasady ogólne

Celem kontroli finansowej ex ante jest zweryfikowanie zdolności finansowej wykonawców. Dlatego podczas negocjacji kontraktowych, w niektórych przypadkach i dla niektórych rodzajów wykonawców, KE wymaga przedstawienia dokumentów, które pozwolą na ocenę przyszłych zdolności finansowych i prawnych wykonawcy. Wśród dokumentów tych mogą się znaleźć: raport audytora zewnętrznego zawierający poświadczenie ksiąg rachunkowych wykonawcy za ostatni dostępny rok obrachunkowy oraz ocenę jego wiarygodności finansowej, sprawozdanie finansowe za ostatnie trzy pełne lata obrachunkowe (poświadczone rachunki zysków i strat oraz bilanse) potwierdzone przez audytora, informacje od koordynatora na temat ostatniego pełnego roku obrachunkowego. Zgodnie z ogólną zasadą, możliwości finansowe podmiotów publicznych (w tym organizacji międzynarodowych) nie muszą być weryfikowane, niezależnie od rodzaju projektu. Jednakże może być wymagany dokument potwierdzający status instytucji jako podmiotu publicznego.

W przypadku wszystkich pozostałych rodzajów podmiotów, weryfikacja możliwości finansowych zależy od następujących czynników:

Dla projektów nie objętych zbiorową odpowiedzialnością finansową lub objętych nią w zakresie niewystarczającym do zapewnienia pełnej ochrony interesów finansowych KE dokonywana jest weryfikacja finansowa wykonawców, która:

- Jest obowiązkowa, jeśli dofinansowanie KE dla wykonawcy przekracza 300 000 EUR
- Jest podejmowana na wniosek zatwierdzającego urzędnika Komisji, w zależności od wykonanej przez niego analizy ryzyka, jeżeli wkład finansowy KE przyznany wykonawcy jest mniejszy niż 300 000 EUR. Stanowczo zaleca się zweryfikowanie możliwości finansowych koordynatora

W zależności od wyników kontroli finansowej, wykonawca może zostać poproszony o przedstawienie gwarancji bankowej (lub innego poręczenia finansowego).

Wymóg przedstawienia gwarancji bankowej musi zaistnieć w każdym przypadku, kiedy zaliczka otrzymana przez wykonawcę (lub kilku wykonawców) przekracza 80% maks. dofinansowania KE. Jest to wymóg obowiązkowy, nawet, jeśli weryfikacja możliwości finansowych przyniosła pozytywne wyniki. W przypadku przedstawienia odpowiedniego poręczenia finansowego, zaliczka może zostać zwiększona do wartości 85% dofinansowania KE.

Dla projektów objętych zbiorową odpowiedzialnością finansową w zakresie niewystarczającym do zapewnienia pełnej ochrony interesów finansowych KE:

- Konieczna jest pełna kontrola wiarygodności finansowej koordynatora
- Weryfikacja finansowa przeprowadzana jest zwykle w przypadku, gdy wśród wykonawców, nie będących podmiotami publicznymi (wliczając w to wykonawców, których udział nie jest gwarantowany przez państwo członkowskie/stowarzyszone) znajduje się wykonawca, któremu przysługuje 50% oczekiwanego wkładu KE dla wszystkich wykonawców nie będących podmiotami publicznymi
- Weryfikacja finansowa jest wymagana, gdy dofinansowanie KE dla danego wykonawcy przekracza 50% oczekiwanego dofinansowania dla wszystkich wykonawców nie będących podmiotami publicznymi o kwotę wyższą niż 300 000 EUR. W takich przypadkach KE może poprosić o przedstawienie raportu sporządzonego przez audytora zewnętrznego – raport

powinien zawierać poświadczenie ksiąg rachunkowych wykonawcy za ostatni dostępny rok obrachunkowy oraz ocenę jego wiarygodności finansowej. Ocena taka powinna stwierdzać, że przyszły wykonawca dysponuje stabilnym i wystarczającym źródłem finansowania prac podczas udziału w projekcie i w razie konieczności jest w stanie zapewnić dodatkowe źródło finansowania.

W zależności od wyników kontroli finansowej wykonawca może zostać poproszony o przedstawienie gwarancji bankowej lub innego zabezpieczenia finansowego. Jeżeli gwarancja nie zostanie przedstawiona, kontynuacja projektu z udziałem tego wykonawcy jest możliwa, pod warunkiem, że nie będzie on otrzymywał zaliczki. W tym celu przewidziano specjalną klauzulę.

Dla projektów objętych zbiorową odpowiedzialnością finansową wykonawców w stopniu wystarczającym do zapewnienia pełnej ochrony interesów finansowych KE:

- Nie ma konieczności przeprowadzania weryfikacji finansowej wszystkich wykonawców, ale jest ona obowiązkowa dla koordynatora
- Wartość zaliczki nie może przekroczyć 85% dofinansowania KE

6.1.1 Pojęcie niewystarczającego zakresu odpowiedzialności finansowej wykonawców

Zakres zbiorowej odpowiedzialności finansowej wykonawców uznawany jest za niewystarczający w następujących przypadkach:

- Wszyscy wykonawcy poza jednym spełniają definicję instytucji publicznej
- W skład konsorcjum wchodzi kilku wykonawców (dwóch lub więcej), którzy nie są podmiotami publicznymi, a szacowane dofinansowanie KE dla jednego z nich przekracza 50% całkowitego szacowanego dofinansowania dla nich wszystkich

We wszystkich pozostałych przypadkach zakres zbiorowej odpowiedzialności finansowej wykonawców należy uznać za wystarczający.

Kwotę potencjalnej gwarancji finansowej wymaganej od uczestnika, którego szacowane dofinansowanie z KE stanowi ponad 50% szacowanego dofinansowania KE wszystkich uczestników nie będących podmiotami publicznymi, oblicza się w następujący sposób:

- od kwoty szacowanego dofinansowania KE dla danego uczestnika odejmuje się sumę kwot szacowanego dofinansowania KE dla pozostałych uczestników nie będących podmiotami publicznymi.

6.2 Audyty

Komisja może w dowolnym momencie trwania kontraktu i do pięciu lat po zakończeniu projektu zlecić przeprowadzenie audytu.

Audyty przeprowadzany jest zawsze z zachowaniem poufności i może obejmować:

- Aspekty naukowe
- Aspekty technologiczne
- Aspekty etyczne
- Aspekty finansowe (związane z kosztami)
- Wszelkie inne aspekty (takie jak rachunkowość finansowa i zasady zarządzania) związane z właściwą realizacją projektu i kontraktu.

Audyt może zostać przeprowadzony przez:

Komisję

- Odpowiednie departamenty KE (w tym OLAF)⁴
- Autoryzowani przedstawiciele KE

Europejski Trybunał Obrachunkowy

- Odpowiednie departamenty Trybunału
- Autoryzowani przedstawiciele Trybunału

Każdy wykonawca projektu 6.PR może podlegać audytom przeprowadzanym przez Komisję, Europejski Trybunał Obrachunkowy lub wyznaczonych przez nich przedstawicieli.

Niektóre organizacje międzynarodowe, zgodnie z ich statutami, nie mogą podlegać kontrolom finansowym przeprowadzanym przez KE. Komisja może jednak zlecić przeprowadzenie audytu w związku z udziałem organizacji międzynarodowej w 6.PR, taki audyt dokonywany jest przez wewnętrznych audytorów danej organizacji. Zasada ta zawarta jest w zapisach specjalnej klauzuli umieszczonej w każdym kontrakcie, w którym uczestniczy organizacja międzynarodowa.

Zasadniczo przynajmniej jeden wykonawca w każdej Sieci Doskonałości i każdym Projekcie Zintegrowanym będzie podlegał kontroli finansowej w ramach audytu.

Prawa i obowiązki wykonawców

Każdy wykonawca podlegający audytowi naukowemu lub technologicznemu, na podstawie zasady poufności danych handlowych, ma prawo nie zgodzić się na audytora naukowego lub technologicznego zaproponowanego przez Komisję.

Wykonawcy, aby zapewnić kompletną, rzetelną, i obiektywną weryfikację właściwego zarządzania projektem i kontraktem oraz ich właściwą realizację, mają obowiązek:

- Zapewnić departamentom Komisji i/lub jej autoryzowanym przedstawicielom bezpośredni dostęp, o każdej rozsądnej porze, do biur i siedziby wykonawcy, gdzie realizowany jest projekt oraz do wszelkich informacji koniecznych do przeprowadzenia audytu
- Zachować oryginały lub w wyjątkowych, odpowiednio uzasadnionych przypadkach, uwierzytelnione kopie wszystkich dokumentów związanych z kontraktem przez okres 5 lat po zakończeniu projektu. Dokumenty te, podczas przeprowadzania jakiegokolwiek audytu w ramach kontraktu, powinny być przekazywane na życzenie Komisji do jej dyspozycji
- Udostępniać na życzenie Komisji wszelkie dane szczegółowe
- Zapewnić, aby możliwość do przeprowadzania audytu, na takich samych warunkach, przez audytorów Komisji i Trybunału Obrachunkowego została rozszerzona o wszystkich podwykonawców lub strony trzecie, których koszty podlegają całkowitej lub częściowej refundacji przez KE

Wszelkie kwoty należne Komisji w wyniku spostrzeżeń dokonanych podczas audytu mogą podlegać windykacji. Możliwe jest ponadto zastosowanie odpowiednich sankcji.

6.3 Dokumentacja projektów R&D wymagana podczas audytu KE w 5.PR

Aktualnie niedostępne są informacje na temat dokumentacji projektów realizowanych w 6.PR, która będzie wymagana podczas audytów KE. Celem ułatwienia wykonawcom opracowania zasad kompletowania dokumentów związanych z realizacją projektu, poniżej przedstawiono dokumentację projektów wymaganą w 5.PR

---

⁴ Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (European Anti-Fraud Office)

Informacje ogólne o instytucji

Kopia statutu instytucji i jej statusu prawnego

Kopia zarządzeń dotyczących naukowego i finansowego zarządzania europejskimi kontraktami badawczo-rozwojowymi (R&D) obowiązujących w danej instytucji

Kopia oficjalnej tabeli siatki płac dotyczącej klasyfikacji osób zatrudnionych w danej instytucji, kategorie poszczególnych stanowisk i odpowiednie grupy płacowe

Kopia rocznego raportu finansowego wraz z przewodnikiem

Kopia struktury organizacyjnej instytucji

Kopia zarządzeń dotyczących zasad zakupu towarów i usług, obowiązujących w danej instytucji

Kopia ostatniego raportu audytorskiego sporządzonego przez statutowych audytorów instytucji

Informacje statystyczne dotyczące:

- budżetu za 3 ostatnie lata
- budżetów badawczo-rozwojowych za 3 ostatnie lata
- innych źródeł finansowania prac badawczo-rozwojowych
- wkładu UE w prace badawczo-rozwojowe za ostatnie 3 lata

Powyższe wymagania dotyczą wszystkich projektów R&D poddanych audytowi.

Ogólne informacje o projekcie

Zestawienie bieżących wydatków netto odnoszących się do projektu, pogrupowanych według:

- okresu finansowania projektu
- rodzaju wydatków

Zestawienie bieżących wydatków na VAT odnoszących się do projektu, pogrupowanych według:

- okresu finansowania projektu
- rodzaju wydatków

Kopie sprawozdań bankowych odnoszących się do rachunku, z którego dokonywane są transakcje dotyczące projektu.

Kopie pełnomocnictw dla osób, które mogą zatwierdzać wydatki z funduszy Komisji.

Koszty Personelu

Lista pracowników biorących udział w projekcie, z wyszczególnieniem

- czasu przepracowanego w projekcie
- klasyfikacji kategorii pracownika

Kopie okresowych kontraktów zatrudnienia

Kopie umów o pracę

Kopie studenckich umów o pracę

Kopie potwierdzonych kart czasu pracy dla wszystkich pracowników zatrudnionych w projekcie

Kopie list płac dla wszystkich pracowników zatrudnionych w projekcie

Koszty podróży i diety

Kopie obowiązujących w danej instytucji zarządzeń, dotyczących wypłaty refundacji kosztów podróży

Kopie zatwierdzonych formularzy- wniosków na wyjazd

Kopia porozumienia/zgody Komisji Europejskiej na podróż poza kraje członkowskie i stowarzyszone UE (jeżeli taka podróż miała miejsce)

Kopie raportów z wyjazdu

Aparatura

Kopie obowiązujących w danej instytucji zarządzeń dotyczących zaopatrzenia w aparaturę

Kopie zatwierdzonych formularzy- wniosków na zakup aparatury

Oryginały faktur za zakup aparatury

Kopie rejestru/spisu aparatury z inwentarza (dotyczącej projektu)

Kopie dziennika/rejestru użytkowania aparatury (dla aparatury wykorzystywanej w różnych projektach)

Materiały

Kopie obowiązujących w danej instytucji zarządzeń dotyczących zaopatrzenia w materiały
Kopie zatwierdzonych formularzy - wniosków na zakup materiałów
Oryginały faktur za zakup materiałów

Podwykonawstwo

Kopie obowiązujących w danej instytucji zarządzeń dotyczących zakupu usług zewnętrznych
Kopie zatwierdzonych formularzy- wniosków na zakup usług
Oryginały faktur za usługi zewnętrzne
Kopie kontraktów podzlecających (jeżeli dotyczy projektu)

Narzut zryczałtowany

Kopia zarządzenia obowiązującego w danej instytucji dotyczącego podziału i rozdysponowania narzutów obciążających realizację projektów badawczo-rozwojowych dofinansowanych przez KE

VAT

Kopia dokumentów z Komitetu Integracji Europejskiej, stwierdzających o uprawnieniu instytucji do odzyskania zapłaconego podatku VAT

Należy zachować do kontroli również wszelkie oryginały, do których wymagane są kopie

7. WSPÓLNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ FINANSOWA

W przypadku wypowiedzenia kontraktu lub wypowiedzenia uczestnictwa wykonawcy z powodu naruszenia zobowiązań umownych lub wystąpienia nieprawidłowości, oraz jeżeli którykolwiek z wykonawców nie zastosuje się do obowiązku zwrotu kwoty należnej od wykonawcy, naruszając kontrakt, KE zastosuje zasadę wspólnej odpowiedzialności finansowej konsorcjum. Zasada ta nie stosuje się do instytucji publicznych, specjalnych projektów dla małych i średnich przedsiębiorstw, akcji promujących rozwój zasobów ludzkich i mobilności, niektórych działań wspomagających. Trzeba także zaznaczyć, że zasada ta stosowana będzie przez Komisję w ostateczności, po wykorzystaniu wszelkich innych możliwości rozwiązania problemu.

Zasady szczegółowe

1. Kwota należna od wykonawcy, który naruszył kontrakt:

Nie może przekroczyć maksymalnego dofinansowania KE określonego w Art.5 Kontraktu.

Jest rozdzielona pomiędzy wszystkich lub niektórych spośród pozostałych wykonawców, z wyjątkiem następujących sytuacji

- Wykonawca, który naruszył kontrakt spełnia definicję instytucji publicznej
- Wykonawca, który naruszył kontrakt spełnia definicję organizacji międzynarodowej
- Uczestnictwo wykonawcy, który naruszył kontrakt jest gwarantowane przez Państwo Członkowskie lub Kraj Stowarzyszony

2. Kwota należna od wykonawcy, który naruszył kontrakt:

Jest rozdzielana pomiędzy pozostałych wykonawców, którzy:

- nie spełniają definicji instytucji publicznej
- nie spełniają definicji organizacji międzynarodowej
- ich uczestnictwo nie jest gwarantowane przez Państwo Członkowskie lub Kraj Stowarzyszony

Podział należności pomiędzy pozostałych wykonawców, których to dotyczy, zależy od ich procentowego udziału w dofinansowaniu z KE, tzn.:

- Jeżeli odzyskiwana jest zaliczka:
Brany jest pod uwagę ich udział w tymczasowym dofinansowaniu KE w oparciu o koszty według tabeli szacowanego podziału kosztów dopuszczalnych na poszczególne działania i poszczególnych wykonawców zawartej w Aneksie I do Kontraktu
  - Jeżeli odzyskiwana jest płatność uregulowana:
Brany jest pod uwagę ich udział w dofinansowaniu KE oparty o poświadczony koszt zatwierdzone przez Komisję
3. Części długu należnego od wykonawcy, który naruszył kontrakt, rozdzielone pomiędzy pozostałych wykonawców, nie mogą przekroczyć dofinansowania KE przyznanego każdemu z nich
4. Konsorcjum nie jest odpowiedzialne za:
- Żadne kwoty należne od wykonawcy, który naruszył kontrakt, w przypadku wszelkich naruszeń umownych, odkrytych po zakończeniu kontraktu
  - Kary umowne należne od wykonawcy
  - Inne kary finansowe oraz sankcje nałożone na wykonawcę, który naruszył kontrakt

Przykłady

Projekt Zintegrowany

Kwota należna od wykonawcy, który naruszył kontrakt wynosi 1 000 000€

Kwota ta nie wynika z wypłaty zaliczki przez KE, lecz uregulowania płatności

W projekcie bierze udział 15 wykonawców:

7 instytucji publicznych

1 organizacja międzynarodowa

3 MŚP (w tym jedno, którego uczestnictwo jest gwarantowane przez Państwo Członkowskie)

4 duże prywatne firmy

Wykonawcą, który naruszył kontrakt jest jedna z instytucji publicznych.

W tym wypadku dług wykonawcy, który naruszył kontrakt nie jest rozdzielany pomiędzy pozostałych wykonawców.

Wykonawcą, który naruszył kontrakt jest jedna z dużych firm prywatnych.

W tym wypadku dług wykonawcy, który naruszył kontrakt jest rozdzielany pomiędzy 5-ciu z pozostałych 14-u wykonawców (2 MŚP, 3 duże prywatne firmy).

Dofinansowanie KE dla tych wykonawców oparte na poświadczonych poniesionych kosztach, zatwierdzonych przez KE wynosi:

	Duża prywatna firma 1	Duża prywatna firma 2	Duża prywatna firma 3	MŚP1	MŚP2	Ogółem
Kwota dofinansowania zatwierdzona przez KE (€)	275 000	652 000	471 000	320 000	125 000	1 843 000
Udział w dofinansowaniu zatwierdzonym przez KE (%)	14,92	35,38	25,56	17,36	6,78	100,00

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych wykonawców w dofinansowaniu KE, podział długu będzie wyglądał następująco:

	Duża prywatna firma 1	Duża prywatna firma 2	Duża prywatna firma 3	MŚP 1	MŚP2	Ogółem
Podział długu wykonawcy, który naruszył kontrakt (€)	149 213	353 771	255 562	173 630	67 824	1 000 000
Różnica między zatwierdzonym dofinansowaniem KE, a częścią długu wykonawcy, który naruszył kontrakt (€)	125 787	298 229	215 438	146 370	57 176	843 000

W powyższym przykładzie kwota należna od danego wykonawcy, za wykonawcę, który naruszył kontrakt nie przekracza dla żadnego z wykonawców dofinansowania KE wynikającego z poświadczonych kosztów zatwierdzonych przez KE.

Wykonawcą, który naruszył kontrakt jest jedna z dużych firm prywatnych

W tym wypadku dług wykonawcy, który naruszył kontrakt jest rozdzielany pomiędzy 5-ciu z pozostałych 14-u wykonawców (2 MŚP, 3 duże prywatne firmy).

Dofinansowanie KE dla tych wykonawców oparte na poświadczonych poniesionych kosztach, zatwierdzonych przez KE wynosi:

	Duża prywatna firma 1	Duża prywatna firma 2	Duża prywatna firma 3	MŚP 1	MŚP2	Ogółem
Dofinansowanie zatwierdzone przez Komisję (€)	240 000	245 000	200 000	200 000	100 000	985 000
Udział w dofinansowaniu zatwierdzonym przez KE (%)	24,37	24,87	20,30	20,30	10,15	100,00

Biorąc pod uwagę udział poszczególnych wykonawców w dofinansowaniu KE, podział długu będzie wyglądał następująco:

	Duża prywatna firma 1	Duża prywatna firma 2	Duża prywatna firma 3	MŚP 1	MŚP2	Ogółem
Podział długu wykonawcy, który naruszył kontrakt wg stosunkowych wag poszczególnych wykonawców(€)	243 655	248 731	203 046	203 046	101 523	1 000 000
Różnica między zatwierdzonym wspólnotowym wkładem finansowym, a częścią długu wykonawcy, który naruszył kontrakt (€)	-3 655	-3 731	-3 046	-3 046	-1 523	-15 000
Podział długu wykonawcy, który naruszył kontrakt wg udziału we wspólnotowym wkładzie finansowym zatwierdzonym przez Komisję	240 000	245 000	200 000	200 000	100 000	985 000

W powyższym przykładzie kwota należna od wykonawcy, który naruszył kontrakt przekracza dofinansowanie KE dla poszczególnych wykonawców wynikające z poświadczonych

i zatwierdzonych przez Komisję kosztów. W takim przypadku tylko część długu wykonawcy, który naruszył kontrakt będzie rozdzielona między pięciu pozostałych wykonawców.

8. Przykłady potencjalnych kosztów dopuszczalnych

We wniosku projektowym 6.PR nie określa się, tak jak było to wymagane w przypadku 5.PR, poszczególnych kategorii kosztów dopuszczalnych, takich jak: koszty personelu, sprzętu, delegacji, podzleceń, materiałów. Koszty te można jednak rozważać jako koszty dopuszczalne, których definicja przedstawiona jest w kontrakcie do projektu.

Wśród wielu kryteriów określających, kiedy dane koszty są dopuszczalne, szczególnie istotnym jest, aby były one wykazywane zgodnie z systemem księgowania stosowanym przez wykonawcę.

8.1 Koszty Personelu

Personelem są osoby realizujące zadania projektowe, które:

- posiadają, podpisaną z danym podmiotem prawnym, umowę o wykonywanie pracy na czas nieokreślony
- posiadają, podpisaną z danym podmiotem prawnym, umowę o wykonywanie pracy na czas określony
- są oddelegowani przez stronę trzecią na podstawie podpisanego wcześniej porozumienia

Dla obliczenia całkowitych kosztów personelu, które mogą obciążyć projekt, muszą znane być następujące składniki:

- Koszty wynagrodzenia powinny wynikać z listy płac i stanowić wartość wynagrodzenia brutto łącznie z dodatkową „trzynastą” pensją i obowiązkową premią, powiększonego o obciążenia socjalne, tj. składki emerytalne, ubezpieczenie zdrowotne, ubezpieczenie wypadkowe, wypłatę za urlop, socjalny dodatek wakacyjny. Koszty wynagrodzenia wyliczane są indywidualnie dla każdego pracownika.
- Czas pracy osób, wykazany w projekcie, musi być rejestrowany w postaci odpowiedniej dokumentacji, łącznie z kartami czasu pracy, przez cały okres trwania projektu. Zapisy winny być akceptowane przez osobę odpowiedzialną za pracę, desygnowaną przez wykonawcę projektu. Niedozwolone są jedynie szacunkowe wyliczenia czasu pracy.

Wartość kosztów personelu wykazanego przez wykonawcę w raporcie finansowym stanowi iloczyn czasu pracy oraz stawki godzinowej danego pracownika. Stawkę godzinową oblicza się dzieląc wynagrodzenie (obliczone zgodnie z zasadami przedstawionymi powyżej) przez godziny produktywne.

Dla wyliczenia godzin produktywnych wykonawca musi wziąć pod uwagę święta państwowe, absencję, urlop taryfowy itp.

Dla przypomnienia, wykonawcy stosujący Model AC rozliczania kosztów mogą wykazywać koszty wynagrodzenia pracowników, zatrudnionych na czas nieokreślony jako koszty personelu jedynie w przypadkach:

- Realizacji działań związanych z zarządzaniem konsorcjum, które powinny być precyzyjnie zidentyfikowane i uzasadnione. W tym przypadku od kosztów tych nie jest naliczany ryczałt na koszty pośrednie, jest on ograniczony tylko do 20% bezpośrednich kosztów dodatkowych
- Realizacji innych działań przez pracowników, których wynagrodzenie, zgodnie z podpisaną umową, w całości lub części uzależnione jest od zewnętrznego finansowania. Jeżeli pracownicy ci otrzymują takie samo wynagrodzenie, niezależnie od tego, czy są zaangażowani w pracę przy projekcie, czy nie, wtedy ich wynagrodzenia nie można uznać

jako koszt dodatkowy, nawet, jeżeli wykonują dodatkową pracę związaną z realizacją projektu

W przypadku wykonawców stosujących model AC, koszty personelu, zgodnie z wykazanym czasem pracy, mogą być uznane za dopuszczalne koszty dodatkowe jedynie wtedy, gdy:

- dany pracownik poświęca 100% swojego czasu pracy na działania w ramach projektu KE i wykonuje te zadania na podstawie umowy o wykonywanie pracy na czas określony
- jeśli istnieją wyraźne dowody na to, że dodatkowe godziny i związane z nimi koszty wynikają bezpośrednio i wyłącznie z zaangażowania danego pracownika w prace w ramach kontraktu z KE oraz że te dodatkowe koszty podlegają zwrotowi

Należy podkreślić, że jeżeli zwyczajem wykonawcy jest uznawanie kosztów personelu (lub części z nich) za koszty pośrednie, to koszty te nie mogą być wykazane jako bezpośrednie koszty dopuszczalne, muszą one być wykazane jako pośrednie koszty dopuszczalne.

8.2 Sprzęt trwałego użytku

Koszt sprzętu trwałego użytku obejmuje wszelkie koszty konieczne do doprowadzenia składnika majątku do stanu pozwalającego na jego użycie zgodnie z zamierzonym celem, czyli nie tylko cenę zakupu, ale również koszty związane z przygotowaniem miejsca użytkowania, koszty dostawy i obsługi, instalacji oraz związanych z tym honorariów architektów i inżynierów.

Jeśli składnik majątku posiada istotne komponenty, które mają inne użyteczne zastosowania lub przynoszą korzyści przy zastosowaniu w innych konfiguracjach, każdy z takich komponentów powinien być księgowany jako osobny składnik majątku.

Koszt związany z zakupem lub leasingiem z opcją wykupu sprzętu trwałego użytku, wykazywany jest zgodnie z własnymi zasadami księgowania stosowanymi przez wykonawcę. Całkowita amortyzacja powinna być wykazana w raporcie finansowym, chyba, że zawarta jest w kwocie kosztów ogólnych. Zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami, koszty wykazane z tytułu leasingu sprzętu trwałego użytku z opcją zakupu nie mogą przekroczyć kosztów, które zostałyby poniesione, gdyby sprzęt ten został zakupiony i amortyzowany według stosowanej procedury.

Aby koszt mógł być uznany za dopuszczalny, musi zostać określony zgodnie ze zwykle stosowanymi przez wykonawcę zasadami księgowania, dlatego też każdy wykonawca musi określić stosowaną przez niego metodę obliczania amortyzacji sprzętu trwałego użytku:

- Amortyzacja wykazywana jest odpowiednio w każdym odnośnym raporcie okresowym. Całkowita wartość amortyzacji kosztów sprzętu nie może być wykazana jako jednorazowa kwota w jednym okresie sprawozdawczym
- Amortyzacja może być również obliczana od sprzętu, który został zakupiony przed datą rozpoczęcia kontraktu i który będzie wykorzystywany w projekcie
- Wykorzystanie sprzętu można wykazać jedynie w takim zakresie, w jakim został on wykorzystany w projekcie, procent wykorzystania sprzętu i czas muszą być sprawdzalne
- Koszt amortyzacji aparatury nie może nigdy przekroczyć kosztu jej zakupu

Amortyzacja sprzętu trwałego użytku wykorzystywanego w projekcie powinna być wykazana zgodnie z metodami zwyczajowo stosowanymi przez wykonawcę.

Uwzględniając powyższe zasady, w kosztach narzutów może być wykazana amortyzacja sprzętu trwałego użytku wykorzystywanego w administrowaniu instytucją.

W przypadku stosowania **amortyzacji liniowej**, koszt dopuszczalny sprzętu musi być obliczony zgodnie z następującym wzorem:

$$K = A/B \times C \times D$$

gdzie:

- K - koszt dopuszczalny sprzętu
- A - okres w miesiącach (lub dniach), podczas którego sprzęt trwałego użytku jest wykorzystywany w projekcie (od daty fakturowania) w danym okresie sprawozdawczym
- B - okres amortyzacji sprzętu trwałego użytku w miesiącach (lub dniach)
- C - rzeczywisty koszt sprzętu trwałego użytku (bez VAT)
- D - procent wykorzystania sprzętu trwałego użytku w projekcie w danym okresie sprawozdawczym

W przypadku stosowania **amortyzacji degresywnej**, koszt dopuszczalny sprzętu musi być obliczony zgodnie z następującym wzorem:

$$K = A/B \times C \times D$$

gdzie:

- K - koszt dopuszczalny sprzętu
- A - okres w miesiącach (lub dniach), podczas którego sprzęt trwałego użytku jest wykorzystywany w projekcie (od daty fakturowania) w danym okresie sprawozdawczym
- B - długość danego okresu sprawozdawczego w miesiącach (lub dniach)
- C - wartość amortyzacji w danym okresie sprawozdawczym
- D - procent wykorzystania sprzętu trwałego użytku w projekcie w danym okresie sprawozdawczym

Należy podkreślić, że jeżeli zwyczajem wykonawcy jest uznawanie kosztów sprzętu trwałego użytku (lub jego części) za koszty pośrednie, to koszty te nie mogą być wykazane jako bezpośrednie koszty dopuszczalne, muszą one być wykazane jako pośrednie koszty dopuszczalne.

Przykłady obliczania kosztów aparatury

Institucja uczestniczy w Zintegrowanym Projekcie, czas trwania 5 lat.

Aparatura została zakupiona w 1-szym dniu rozpoczęcia projektu.

Koszt aparatury 120 000€.

Zgodnie z wymogami prawnymi i systemem księgowym stosowanym w danej instytucji okres amortyzacji tego typu aparatury wynosi 3 lata

Sprzęt był wykorzystywany w projekcie jak poniżej:

- 1 okres sprawozdawczy (1 do 12 miesiąca) 5% całkowitego czasu korzystania ze sprzętu
- 2 okres sprawozdawczy (13 do 24 miesiąca) 10% całkowitego czasu korzystania ze sprzętu
- 3 okres sprawozdawczy (25 do 36 miesiąca) 5% całkowitego czasu korzystania ze sprzętu
- 4 okres sprawozdawczy (37 do 48 miesiąca) 5% całkowitego czasu korzystania ze sprzętu
- 5 okres sprawozdawczy (49 do 60 miesiąca) 2% całkowitego czasu korzystania ze sprzętu

Rozliczanie kosztów aparatury według metody amortyzacji liniowej

	Okres spr. 1	Okres spr. 2	Okres spr. 3	Okres spr. 4	Okres spr. 5
Czas używania sprzętu w projekcie w danym okresie, miesiące (A)	12	12	12	0	0
Okres amortyzacji (B)	36	36	36	0	0
Koszt aparatury (bez VATu) (C)	120 000	120 000	120 000	0	0
% użycia w danym okresie (D)	5	10	5	5	2
Koszt dopuszczalny E= A/B x C x D	2 000	4 000	2000	0	0

Rozliczenie kosztów aparatury według metody amortyzacji degressywnej

	Okres spr. 1	Okres spr. 2	Okres spr. 3	Okres spr. 4	Okres spr. 5
Czas używania sprzętu w projekcie w danym okresie, miesiące (A)	12	12	12	0	0
Czas trwania okresu sprawozdawczego, miesiące (B)	12	12	12	12	12
Wartość amortyzacji dla danego okresu (C)	72 000 (60%)	36 000 (30%)	12 000 (10%)	-	-
% użycia sprzętu w danym okresie (D)	5	10	5	5	2
Koszt dopuszczalny E= A/B x C x D	3 600	3 600	600	0	0

Jak można zauważyć w powyższych przykładach, niewielki procent wykorzystania w projekcie aparatury przez wykonawcę powoduje znaczące obniżenie wartości jej kosztów dopuszczalnych. W takim przypadku sam wykonawca w znacznym stopniu finansuje zakup aparatury.

W przypadku polskich wykonawców, stawki amortyzacji oraz okres amortyzacji dla danego rodzaju sprzętu określone są zgodnie z Ustawą o Podatku dochodowym dla osób prawnych lub Ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych (w zależności od rodzaju danego podmiotu).

8.3 Koszty podróży i diety

Koszty podróży i diet związanych z realizacją zadań w projekcie, są kosztami dopuszczalnymi i mogą być wykazane przez wykonawcę zgodnie z obowiązującymi go zasadami.

Chociaż koszty te są poniesione przez osoby realizujące projekt, to zwracane są przez instytucję (wykonawcę) na podstawie obowiązujących stawek diet i tylko takie można uznać jako dopuszczalne koszty.

Jeżeli zwyczajem wykonawcy jest uznawanie kosztów podróży i diet (lub części z nich) za koszty pośrednie, to koszty te nie mogą być wykazane jako bezpośrednie koszty dopuszczalne, muszą one być wykazane jako pośrednie koszty dopuszczalne

8.4 Podwykonawstwo

Podwykonawstwo dotyczy świadczenia usług obejmujących wykonanie określonych i wymaganych zadań w ramach projektu, które nie mogą być wykonane przez samego wykonawcę. Dla realizacji takich zadań wykonawca musi zawrzeć umowę z jednym lub kilkoma podwykonawcami.

Wszelka własność intelektualna powstała w wyniku realizacji prac podzlecanych należy do wykonawcy i pozostaje w jego dyspozycji.

Wszelkie koszty podwykonawstwa, aby spełniały warunki dopuszczalności, muszą wynikać z wyboru najlepszej oferty, co powinno odbywać się zgodnie z prawem obowiązującym w kraju danego wykonawcy.

Umowy o podwykonawstwo mogą odnosić się jedynie do ograniczonej części projektu i mogą być realizowane jedynie przez strony trzecie. Tylko w bardzo szczególnych przypadkach dopuszczalne jest zawieranie umów o podwykonawstwo między wykonawcami, np. gdy dział jednego wykonawcy, który jest niezależny i nie zaangażowany w realizację projektu, świadczy usługę innemu wykonawcy. Należy jednak, o ile to możliwe, unikać takich sytuacji.

Zasadniczo nie powinno być podzlecane wykonanie podstawowych zadań projektowych, jeżeli jednak rozpatrywana jest taka sytuacja to:

- Należy uzyskać zgodę KE i podzleczone zadania powinny być wyraźnie określone w Aneksie I do Kontraktu

lub

- Podwykonawca powinien wziąć udział w projekcie jako wykonawca

lub

- Wykonanie wymienionych zadań powinno być rozdzielone między wykonawców

Podczas wdrażania projektu wykonawcy mogą podzlecać wykonanie pomniejszych usług, których nie mogą bezpośrednio wykonać i gdy jest to konieczne do wykonania prac przewidzianych w projekcie. Nie wymaga to uzyskania uprzedniej zgody Komisji i wyszczególniania podzlecanych zadań w Aneksie I do Kontraktu. Wykonawcy mają wtedy obowiązek uzasadnienia konieczności zawarcia umów o podwykonawstwo w odnośnych raportach okresowych.

Wykonawca ponosi wyłączną odpowiedzialność za realizację działań i przestrzeganie postanowień umowy o podwykonawstwo.

Wykonawca w szczególności ma obowiązek zapewnienia, aby w umowie z podwykonawcą znalazły się następujące postanowienia:

1. Podwykonawca zrzeka się wszelkich praw odnośnie KE określonych w Kontrakcie
2. Do podwykonawcy mają zastosowanie następujące postanowienia Aneksu II do Kontraktu, dotyczące:
  - Poufności (Art. II.9)
  - Przekazywania danych dla oceny realizacji projektu, oszacowania wpływu, normalizacji oraz przekazywania informacji do ośrodków naukowych (Art. II.10)
  - Informowania państw członkowskich i stowarzyszonych (Art. II.11)
  - Reklamy (Art. II.12)
  - Zasad płatności (zawieszenia płatności) (Art. II.28)
  - Kontroli i audytu (Art. II.29)

W przypadku kontroli i audytu wykonawca ma obowiązek zapewnić, aby możliwość do przeprowadzania audytu przez audytorów Komisji i Trybunału Obrachunkowego, na takich

samych warunkach, została rozszerzona na wszystkich podwykonawców lub strony trzecie, których koszty podlegają całkowitej lub częściowej refundacji przez KE.

Wybór podwykonawcy

Każda umowa o podwykonawstwo, której koszty zostaną wykazane w ramach projektu musi wynikać z wyboru najlepszej oferty, co odbywać się powinno w pełnej zgodności z prawodawstwem kraju wykonawcy.

Podmioty zaliczane do jednostek sektora finansów publicznych celem wyboru podwykonawcy mają obowiązek zastosowania procedur wynikających z Ustawy o zamówieniach publicznych (przetarg publiczny), a podmiot prywatny musi przeprowadzić konkurs ofert, w którym wymagane jest złożenie kilku ofert, zwykle minimum 3.

W procedurze wyboru należy zapewnić warunki dla przejrzystości i równego traktowania oferentów.

Wykonawcy na prośbę KE muszą wykazać spełnienie powyższych warunków, a zwłaszcza w przypadku kontroli, muszą udowodnić, że:

- Kryteria i warunki składania ofert i wyboru były jasne, klarowne i identyczne dla wszystkich podmiotów prawnych odpowiadających na ogłoszenie
- Nie było możliwości zaistnienia konfliktu interesu przy selekcji ofert

Kryteria selekcji muszą opierać się na zasadzie najwyższej wartości usług za najniższą cenę (najlepsza proporcja cena/jakość), co oznacza, że:

- Nie jest konieczne wybranie oferty o najniższej cenie
- Kryteria określające „jakość” muszą być jasne, klarowne i spójne z celem zadania, którego realizacja wymaga korzystania z usług podwykonawczych, tak, aby była możliwość dobrego przeanalizowania proporcji cena/jakość.

8.5 Materiały

Wszystkie koszty materiałów koniecznych dla realizacji projektu mogą być rozważane jako bezpośrednie koszty dopuszczalne.

Koszty te powinny dotyczyć zakupu, wytworzenia, naprawy lub użytkowania wszelkich materiałów, jak również dóbr lub aparatury i oprogramowania, które:

- Ulegają zużyciu podczas realizacji projektu
- Nie są umiejscowione w inwentaryzacji wykonawcy projektu jako sprzętu trwałego użytku
- Nie są traktowane jako wydatek kapitałowy w zgodzie z przepisami o księgowości i polityką wykonawcy projektu

Jeżeli zwyczajem wykonawcy jest uznawanie materiałów (lub części z nich) za koszty pośrednie, to koszty te nie mogą być wykazane jako bezpośrednie koszty dopuszczalne, muszą one być wykazane jako pośrednie koszty dopuszczalne.

9. ŚRODKI KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH WSPOMAGAJĄCE UDZIAŁ POLSKICH WYKONAWCÓW W 6. PR UE

Zgodnie z dostępnymi informacjami, w Ministerstwie Nauki i Informatyzacji opracowywany jest projekt nowej ustawy o finansowaniu nauki, która wprowadzi zmiany w procedurach otrzymywania dofinansowania przez polskich wykonawców biorących udział w projektach 6.Programu Ramowego UE. Z tego też względu, w opracowaniu niniejszym nie przedstawiamy obowiązujących aktualnie zasad dotyczących procedur otrzymania dofinansowania wynikających z Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu Badań Naukowych z dnia 30 listopada 2001 r.

w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych ustalanych w budżecie państwa na naukę, Dz.U. Nr 146, poz. 1642, które w najbliższym czasie zostaną zmienione. Po uchwaleniu nowej ustawy, niniejsze opracowanie zostanie uzupełnione o zatwierdzone procedury.

Na stronie internetowej KBN <http://www.kbn.gov.pl./miedzyn/6pr/.html> dostępna jest informacja:

"Komitet Badań Naukowych będzie dofinansowywał udział polskich jednostek naukowych lub podmiotów działających na rzecz nauki w projektach 6. Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej. Zastosowane zostaną trzy strumienie dofinansowania, wykorzystywane dotychczas w 5. Programie Ramowym:

- dofinansowanie udziału w projekcie 6. PR, przeznaczone na pokrycie części kosztów tego udziału i nie przekraczające 60% środków wykazanych jako środki krajowe i 60% środków przyznanych przez Komisję Europejską,
- dotacja w wysokości 15 tys. zł przeznaczona na koszty kontynuacji współpracy z partnerami zagranicznymi lub koszty ponownego przygotowania wniosku, przyznawana jednostce naukowej lub podmiotowi działającemu na rzecz nauki, którego projekt został przez KE rozpatrzony i oceniony jako co najmniej dobry, ale nie został przyjęty do realizacji,
- dotacja w wysokości do 30 tys. zł przeznaczona na refundację części kosztów przygotowania przyjętego wniosku lub na koszty ponownego przygotowania wniosku rozpatzonego i ocenionego, lecz nieprzyjętego do realizacji przez KE, przyznawana jednostkom naukowym lub podmiotom działającym na rzecz nauki, występującym w charakterze koordynatora zadania objętego wnioskiem."

10. UŁATWIENIA PODATKOWE DLA ŚRODKÓW BEZZWROTNEJ POMOCY ZAGRANICZNEJ

Środki finansowe przekazane przez KE na dofinansowanie realizacji projektu w ramach Programów Ramowych Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej uznawane są za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej w myśl Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r., Dz.U. Nr 27 poz. 268 oraz Ustawy o zmianie ustawy od podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw z dnia 27 lipca 2002 r., Dz.U. Nr 141 poz. 1182.

&15 pkt. 3-5 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002 r:

"Za środki finansowe z pomocy zagranicznej uważa się, z uwzględnieniem ust. 4 i 5, bezzwrotne środki przekazane polskim podmiotom przez rządy państw obcych lub organizacje międzynarodowe udzielające pomocy na podstawie:

- 1) umów zawartych z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) jednostronnych deklaracji rządów i organizacji międzynarodowych udzielających pomocy"

"Za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej uważa się także pochodzące ze wspólnego budżetu Unii Europejskiej środki finansowe, które zostały przekazane polskim podmiotom na sfinansowanie programów naukowo-badawczych, realizowanych przez te jednostki w ramach Programów Ramowych Unii Europejskiej oraz środki przekazane w ramach innych programów Unii Europejskiej."

"Za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej uważa się także pochodzące z budżetu Organizacji Traktatu Północno-Atlantyckiego (NATO) bezzwrotne środki finansowe przekazane na sfinansowanie programów badawczych, wykonywanych przez podmioty polskie realizujące te programy w Rzeczypospolitej Polskiej."

Przy dokonywaniu zakupów towarów i usług ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej przysługują pewne ułatwienia podatkowe. Dlatego też zgodnie z odpowiednimi aktami prawnymi, instytucje uczestniczące w projektach Programów Ramowych UE mogą korzystać ze zwrotu podatku VAT i zastosowania 0% stawki VAT na usługi. Ponadto przy sprowadzaniu towarów z zagranicy instytucjom tym przysługuje zastosowanie zwolnienia z cła, a przy tym z podatku importowego oraz podatku VAT.

Zwolnieniu od podatku podlegają również środki finansowe uzyskane przez instytucję z Programów Ramowych Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej (podatek dochodowy od osób prawnych) i w określonym ustawą zakresie dochody osób fizycznych biorących udział w projektach (podatek dochodowy od osób fizycznych).

W dalszej części opracowania omówione zostaną poszczególne ułatwienia podatkowe z przytoczeniem dotyczących ich aktów prawnych.

10.1 Zwrot naliczonego podatku VAT

Podatnikom dokonującym zakupu towarów i usług lub importu towarów, finansowanego ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej przysługuje zwrot podatku VAT zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 27 z 2002r., poz.268.

„§15.1. Podatnikom, którzy dokonują zakupu towarów i usług lub importu towarów za środki finansowe bezpośrednio im przekazane z odrębnego rachunku bankowego, na którym są ulokowane wyłącznie środki z pomocy zagranicznej, przysługuje zwrot podatku naliczonego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do podatników dokonujących bezpośrednio zakupów lub importu za środki finansowe przekazane z rachunku bankowego, na którym są ulokowane środki przekazane z pomocy zagranicznej.”

Instytucja, aby mogła wystąpić o zwrot naliczonego podatku VAT, musi spełnić następujące warunki:

1. Złożyć zgłoszenie rejestracyjne i posiadać numer identyfikacji podatkowej (NIP)
2. Prowadzić ewidencję zawierającą dane niezbędne do określenia kwoty zwrotu podatku
3. Gromadzić środki pochodzące z funduszy bezzwrotnej pomocy na wyodrębnionym rachunku bankowym (dokonywać zakupów z tego rachunku)
4. W całości zapłacić należność obejmującą podatek naliczony z tytułu dokonanych zakupów towarów i usług oraz posiadać oryginał faktury lub faktury korygującej, a w przypadku importu towarów - dokument stwierdzający zapłatę cła i podatków pobieranych przez organy celne
5. Posiadać zaświadczenie określone w rozdziale 8, par.17.2, że zakup został sfinansowany ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Zaświadczenie wydaje Komitet Integracji Europejskiej
6. Złożyć wniosek w sprawie zwrotu podatku VAT, dołączony do deklaracji podatkowej zgodnie z ustaleniami ustawy o podatku VAT

Uzyskanie zaświadczenia w Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej

Aby uzyskać zaświadczenie, o którym mowa w pkt. 5, należy przesłać do Departamentu Koordynacji i Monitorowania Pomocy Zagranicznej Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (00-918 Warszawa, Al. Ujazdowskie 9):

- pismo przewodnie, skierowane do dyrektora departamentu;
- kopię Umowy przyznania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej (umowa grantowa);

- dokument potwierdzający posiadanie przez beneficjenta odrębnego rachunku bankowego, na którym zgromadzone są wyłącznie środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej przyjmuje wyłącznie kserokopie potwierdzone za zgodność z oryginałem (podpis oraz pieczęć).

10.2 Zastosowanie stawki 0% VAT na usługi

0% stawka podatku VAT dotyczy tylko zakupów usług dokonywanych w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 marca 2002r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, Dz.U. Nr 27 z 2002r., poz. 268

„§62.1. Obniżoną do wysokości 0% stawkę podatku stosuje się do świadczenia usług nabywanych za środki finansowe z pomocy zagranicznej, o których mowa w §15 ust.3-5, jeżeli zawarta została pisemna umowa o świadczenie tych usług, zarejestrowana przez Komitet Integracji Europejskiej.”

Zasady rejestracji umów o świadczenie usług finansowanych z bezzwrotnej pomocy zagranicznej, uprawniającej do zastosowania 0% stawki VAT:

1. Wnioski należy kierować do Dyrektora Departamentu Koordynacji i Monitorowania Pomocy Zagranicznej Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej; adres do korespondencji:
Al. Ujazdowskie 9, 00-918 Warszawa
2. Zarejestrowanie Umowy następuje na wniosek zainteresowanej instytucji, przy czym występującym może być jedna ze stron Umowy (zamawiający lub usługodawca)
3. Wniosek składany jest w trzech podpisanych i opieczątowanych oryginałach
4. Do składanego wniosku należy dołączyć (w jednym egzemplarzu):
  - a) w przypadku rejestracji Umowy pomiędzy jednostką zarządzającą środkami pomocowymi a bezpośrednim wykonawcą usługi są to:
    - Kopia Umowy na usługi
    - Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie przez zamawiającego usługę odrębnego rachunku bankowego, na którym zgromadzone są wyłącznie środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej
    - Kopia Umowy o przekazaniu środków pomocowych (umowa grantu) lub o współfinansowaniu inwestycji z programu pomocowego
  - b) w przypadku rejestracji Umowy podwykonawczej, gdzie dysponentem środków (punkt 3 wniosku) jest pierwszy dostawca usług , są to:
    - Dokumenty wymienione w pkt. 4a
    - Kopia Umowy na usługi z podwykonawcą
    - Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie przez zamawiającego usługę odrębnego rachunku bankowego lub subkonta, na którym zgromadzone są wyłącznie środki pochodzące z bezzwrotnej pomocy zagranicznej
    - Kopia zarejestrowanego wniosku o świadczenie usług pomiędzy zamawiającym a pierwszym wykonawcą kontraktu

Wniosek o rejestrację Umowy o świadczenie usług nabywanych za środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej dostępny jest na stronie internetowej:

<http://www2.ukie.gov.pl/> - Ułatwienia podatkowe

Stawkę 0% VAT można zastosować (tzn. przyjąć lub wystawić fakturę z 0 % VAT), dopiero po zarejestrowaniu pisemnej Umowy na usługi finansowane ze środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej.

10.3 Cło

Towary przywożone w ramach Ramowego Programu Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej zwolnione są od cła zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001r. w sprawie określenia zwolnień celnych innych niż określone w Art. 190¹-190⁴¹ Kodeksu celnego, Dz.U. Nr 156 z 2001r., poz.1820.

Na podstawie Art.190⁴³ § 1 ustawy z dnia 9 stycznia 1997r. – Kodeks celny, zarządza się, co następuje:

„§1. Przywóz towarów z zagranicy jest zwolniony od cła, bez zachowania norm ilościowych lub wartościowych, jeżeli przedmiotem przywozu są:

1. rzeczy przywożone w ramach bezzwrotnej pomocy udzielonej przez rządy państw obcych oraz międzynarodowe organizacje międzyrządowe,
2. towary przywożone w ramach Ramowego Programu Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej oraz innych programów naukowo-badawczych Unii Europejskiej...”

Zwolnienie z cła z tytułu finansowania zakupu ze środków bezzwrotnej pomocy powoduje „automatycznie” zwolnienie z opłaty podatku VAT przy imporcie zgodnie z Art. 7.1 Ustawy z dnia 8 stycznia 1993 roku o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym- z późniejszymi zmianami, Dz.U. Nr 11 z 1993r., poz.50.

10.4 Podatek dochodowy od osób prawnych

Środki finansowe uzyskane przez instytucję w ramach Programów Ramowych Badań, Rozwoju Technicznego i Prezentacji Unii Europejskiej podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego od osób prawnych zgodnie z Ustawą z dnia 27 lipca 2002 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. Nr 141 z 2002r., poz.1179.

Art.17 ust.1 pkt.23

„Wolne od podatku są: dochody uzyskane przez podatników od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy, w tym także ze środków z programów ramowych badań, rozwoju technicznego i prezentacji Unii Europejskiej i z programów NATO, przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, właściwego ministra lub agencje rządowe; w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc.”

10.5 Podatek dochodowy od osób fizycznych

Zgodnie z Ustawą z 27 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 141 z 2002r., poz.1182

Art.21 ust.1 pkt.46

„Wolne od podatku dochodowego są: dochody uzyskane przez podatnika, jeżeli:

- a) pochodzą od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych ze środków bezzwrotnej pomocy, w tym ze środków programów ramowych badań, rozwoju technicznego i prezentacji Unii

Europejskiej i z programów NATO, przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy oraz

- b) podatnik bezpośrednio realizuje cel programu finansowanego z bezzwrotnej pomocy; zwolnienie nie ma zastosowania do dochodów osób fizycznych, którym podatnik bezpośrednio realizujący cel programu zleca wykonanie określonych czynności w związku z realizowanym przez niego programem.”

Minister Finansów przesłał w czerwcu 2003r list do urzędów skarbowych, w którym zawarte jest wyjaśnienie dotyczące zakresu zwolnienia przedmiotowego określonego ww. ustawie:

„... Z przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wynika, iż omawiane zwolnienie adresowane jest jedynie do podatników bezpośrednio realizujących cel programu finansowanego z bezzwrotnej pomocy.

Z uwagi na analogiczne zwolnienie przedmiotowe zawarte w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych bywa, że zakres zwolnienia w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych jest niesłusznie zawężany. Uważa się, bowiem, że w sytuacji, gdy dochody osoby fizycznej pochodzą ze środków bezzwrotnej pomocy otrzymanej przez osobę prawną, korzystającą ze zwolnienia od podatku dochodowego od osób prawnych (na podstawie art.17 ust.1 pkt 23 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych), to dochody te nie podlegają zwolnieniu, z uwagi na postanowienia lit.b w art. 21 w ust. 1 w pkt 46 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Jednakże zarówno dochody pracowników, uzyskiwane na podstawie umowy o pracę, jak i podatników bezpośrednio realizujących cel programu w ramach innej umowy zawartej z osobą prawną (na przykład umowy zlecenia), która „pierwsza” otrzymała bezzwrotną pomoc zwolnioną na podstawie ww. przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, korzystają ze zwolnienia określonego w art.21 ust.1 pkt 46 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych pod warunkiem, że osoby te realizują cel programu.

Natomiast dochody podatników, którym podatnik (osoba fizyczna) bezpośrednio realizujący cel programu (przykładowo wykonujący umowę zleceniobiorca, o której wyżej mowa, w tym w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej) zlecił wykonanie określonych czynności (w ramach umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej), zostały wyłączone ze zwolnienia, stosownie do postanowień art.21 ust.1 pkt 46 ww. wymienionej ustawy”